პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი 20 კაპ.

სალიტერატურო გაზეთი

1933 26 იანვარი | საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის გაზეთი | № 2 (29)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტენდენციურობის შესახებ ხელოვნებაში

ნაწყვეტი ფრიდრიხ ენგელსის წერილიდან

„...წავიკითხე „ძველი და ახალი", რისთვისაც გულითად მადლობას მოგახსენებთ. მარილის მაღაროების მუშათა ცხოვრება ისე ოსტატურათ არის აღწერილი, როგორც გლეხების ცხოვრება „სტეფან"-ში. ვენის საზოგადოების სურათებიც მეტწილად ძალიან კაგია, ვენა ხომ ერთად ერთი გერმანული ქალაქია, სადაც არსებობს საზოგადოება. ბერლინში არიან მხოლოდ „ცნობილი წრეები" და კიდევ უფრო მეტი უცნობი წრეები, ამიტომაც იქ არის ნიადაგი მხოლოდ ლიტერატორთა, ჩინოვნიკთა და აქტიორთა ცხოვრებიდან დასაწერი რომანებისათვის, თქვენთვის უფრო ადვილია გასაგოთ, ვიდრე ჩემთვის, ხომ არ ვითარდება თქვენი ნაწარმოების ამ ნაწილში მოქმედების მოტივაცია ალაგ-ალაგ დაჩქარებით. ბევრი რამ, რაც ჩვენს ძმაზე ასეთ შთაბეჭდილებას სტოვებს ვენაში,— ამ თავისებურ ინტერნაციონალურ ხასიათის, სამხრეთ და აღმოსავლეთ ევროპიული ელემენტებით სავსე ქალაქში, წარმოადგენს სრულიად ბუნებრივს. ამა თუ იმ წრის ხასიათები მოცემულია თქვენთვის ჩვეული ინდივიდუალიზაციის მკვეთრი გამოხატვით, თვითეული პირი—ტიპია მაგრამ ამასთან ერთად სავსებით გარკვეული პიროვნება—„ეს", როგორც იტყოდა მოხუცი ჰეგელი, ეს ასეც უნდა იყოს, მაგრამ მიუდგომლობის გულისათვის მე უნდა მოვძებნო რამე უარყოფითიც და აი აქ სწორედ მე მაგონდება არნოლდი.

მართლაც, იგი მეტის მეტად უმწკვლოა და თუ იგი ბოლოს და ბოლოს, მთიდან დაგორებული, იღუპება, ამ ფაქტის შერიგება პოეტურ სამართლიანობასთან შეიძლება მხოლოდ იმ მოსაზრებით, რომ იგი ძალიან კარგი იყო ამ ჩვენი ქვეყნისათვის. ყოველთვის როდია ცუდი, თუ ავტორი შეყვარებულია თავის გმირზე და მე მგონია ამ შემთხვევაში თქვენც დაგძლიათ ამ სისუსტეძ. ელზა კიდევ ატარებს თავის თავში პიროვნებისეულ თვისებებს, თუმცა ისიც რამოდენიმედ გაიდეალიზირებულია, ხოლო არხოლდში კი პიროვნება სულ მთლად გათქვეფილია პრინციპში. ამ ნაკლის ფესვები მესამჩნევია თვით რომაში, ალბად თქვენ გრძნობდით მოთხოვნილებას საჯაროთ გაგეცხადებიათ თქვენი შეხედულებები, გადა გაშალათ ისინი მთელი ქვეყნის წინაშე. ეთხელ თქვენ ეს უკვე ქენით, ეს უკან არის შეტოვებული და აქ ფორმით საჭირო აღარ იყო ამის გამეორება, მე არავითარ შემთხვევაში არავარ ტენდენციური პოეზიის, როგორც ასეთის, წინააღმდეგი. ტრაგედიის მამამთავარი ესქილი და კომედიის მამამთავარი არისტოფანე ორივე მკაფიოთ გამოხატული ტენდენციური პოეტები იყვენენ სწორეთ ისე, როგორც დანტე და სერვანტესი, ხოლო შილერის „ვერაგობისა და სიყვარულის" მთავარი ღირსება ის არის, რომ იგი პირველი გერმანული პოლიტიკურად ტენდენციური დრამაა, თანამედროვე რუსი და გერმანელი მწერლები, რომლებიც ჩიხგბულ რომანებსა სწერენ, მთლიანად ტენდენციური არიან, მაგრამ ვფიქრობ, რომ ტენდენცია უნდა გამომდინარეობდეს მდგომარეობიდან და მოქმედებიდან თავის თავად ისე, რომ მწერალმა განსაკუთრებით არ უნდა მიუთითოს ამაზე. მწერალი ვალდებული არ არის თავზე მოახვიოს მკითხველს მის მიერ გამოსახულ საზოგადოებრივი კონფლიქტების შემდგომი ისტორიული გადაწყვეტა; ამასთან, ჩვენს პირობებში რომანი უმთავრესად მიმართულია ბურჟუაზიული მკითხველებისადმი, ე.-ი. ჩვენგან დაშორებულ წრეებისადმი, ამიტომ სოციალისტური ტენდენციური რომანიც, ჩემი შეხედულობით მთლიანად ასრულებს თავისი დანიშნულებას, თუ სეთილსინდისიერად აგვიწერს რეალურ ურთიერთობას, ანგრევს პირობითი ილუზიებს, მათ ხარჯზე არყევს ბურჟუაზიულ ქვეყნის ოპტიმიზმს, ნერგავს ეჭვს არსებული წესწყობილების მარადიულ ბატონობაში, თუნდაც ავტორს ამასთან განზარხვა არ ჰქონოდა მოეცა რაიმე გარკვეული გადაწყვეტა და ზოგჯერ ხელმე აკაკარ. არც კი დამდგარა ვისიმე მხარეზე. თქვენ მიერ როგორც ავსტრიელი გლეხობის, ისე ვენის საზოგადოების შესანიშნავი ცოდნა და ერთისა და მეორის გამოსახვის განსაცვიფრებელი სიცხოველე ჰპოვებს აქ დაუშრეტელ მასალას, ხოლო „სტეფან"-ში თქვენ დაამტკიცეთ, რომ შეგწევთ უნარი მოექცეთ საკუთარ გმირებს იმ დახვეწილ ირონიით, რომელიც მოწმობს მწერლის ძალას თავის ნაწარმოებზე".

* * *

ენგელსის ეს წერილი მით არის შესანიშნავი, რომ იქ მოცემულია აზრები. როძლებიც დიდ დახმარებას გაგიწევენ საბჭოთა ლიტერატურის შემოქმედებითი მეთოდების გამომუშავებასთან დაკავშირებულ „საკითხების გადაწყვეტაში.

მთლიანად ენგელსის ბარათი მინა კაუტსკისადმი ამხ. ფ. შილერის საკომენტარიო წერილთან იბეჭდება „ლიტერატურნაია ნასლედსტვოს" მე-7 ნომერში.

ლენინიზმის დროშის ქვეშ

ცხრა წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც გარდაიცვალა ლენინი. ლენინის გარდაცვალებიდან განვლილი ცხრა წელი, ეს იყო ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის ძლევამოსილი მშენებლობისათვის გმირული ბრძოლის წლები. ლენინიზმის დროშის ქვეშ ჩვენ შევსძელით სავსებით უზრუნველგვეყო ჩვენი ქვეყნის შიგნით სოციალიზმის გამარჯვება. ლენინიზმის დროშის ქვეშ საბჭოთა კავშირი გადაქცა საერთაშორისო სოციალისტური რევოლიუციის შეურყეველ დასაყრდენათ.

ახლახან დამთავრებულ საკ. კ.პ. (ბ) ც. კ-ს და საკ. კ.პ. (ბ) ცენტრ. საკ. კ-ის გაერთიანებული პლენუმის მუშაობა და პირველი ხუთწლედის შედეგები მაჩვენებელია იმის, თუ როგორ ბრწყინვალედ ანხორციელებს კომუნისტური პარტია ამხ. სტალინის ხელმძღვანელობით ლენინის იდეებს, თუ როგორ მტკიცედ სძღევს იგი გაშლილი სოციალისტური მშენებლობის გზაზე ყველა სიძნელეთ.

იმ გრანდიოზულ მუშაობამ, რომელიც ამ უკანასკნელ ოთხი წლის განმავლობაში ჩაატარა ჩვენმა პარტიამ, სრულიად შესცვალა ჩვენი ქვეყნის სახე, უდიდესად გაზარდა მისი საერთაშორისო ძლიერება. საბჭოთა კავშირი უკვე დადგა მოწინავე სამრეწველო ქვეყნების რიგებში.

ინდუსტრიალიზაციის პოლიტიკისა და მთელი ფრონტის გასწვრივ გაშლილი სოციალისტური შეტევის შედეგად, ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით განახორციელა ხუთწლედის ძირითადი ამოცანა—მთელი სახალხო მეურნეობის სოციალისტური რეკონსტრუქციისათვის საკუთარი მოწინავე ტეხნიკური ბაზის შექმნა, კაპიტალისტური ქვეყნების ეკონომიკის რღვევის პროცესი კიდევ დღითი დღე ძლიერდება. ამ ქვეყნებში იზრდება უმუშევრობა, სიღატაკე, შიმშილი, კაპიტალისტური სამყაროს უჩვეულო კრიზისი, წინააღმდეგობათა გამწვავება კაპიტალისტთა ბანაკში, მთელი მსოფლიო განვითარება სავსებით ადასტურებს იმპერიალიზმის ეპოქის ლენინურ შეფასებას, ამართლებს ლენინიზმს, მის სტრატეგიას და ტაქტიკას.

საბჭოთა კავშირში ხუთწლედი ოთხ წელში განხორციელდა. ლენინის მითითება იმის შესახებ, რომ „სოციალიზმის ერთად-ერთ მატერიალურ საფუძველს შეიძლება წარმოადგენდეს მსხვილი სამანქანო მრეწველობა, რომელსაც შეუძლია მიწათმოქმედების გარდაქმნა" განახორციელა ჩვენმა პარტიამ. ოთხი წლის განმავლობაში ამოშავდა სოციალისტური ინდუსტრიის რამდენიმე ათასი ახალი საწარმოო გიგანტი: მაგნიტოგორსკი, კუზნეცკი, ბერეზნიკი, დნეპროგესი და სხვ.. მანქანათმშენებლობის მრეწველობის პროდუქცია 9-ჯერ აღემატება ომამდე არსებულ დონეს. საბჭოთა კავშირი ჩამორჩენილ, წვრილ გლეხურ ქვეყნიდან გადაიქცა ინდუსტრიალურ ქვეყნად.

მთელი ეს გიგანტური მშენებლობა მიმდინარეობს კლასობრივი ბრძოლის გამწვავების პირობებში. კლასობრივი მტერი შეეცადა შებრძოლებოდა პარტიას არა მარტო გარედან, არამედ შიგნიდანაც თავისი ტროცკისტული და მემარჯვენე ოპორტუნისტული აგენტურის დახმარებით.

ლენინური ცეკას ხელმძღვანელობით პარტიამ გაანადგურა კონტრრევოლიუციური ტროცკიზმი, მემარჯვენე ოპორტუნიზმი. მხოლოდ პარტიის გენერალური ხაზის საფუძველზე, ორ ფრონტზე დაუნდობელი ბრძოლით ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ, რომელსაც ლენინი მთელი თავისი სიცოცხლე ებრძოდა, შესაძლებელი იყო ის უდიდესი მიღწევები, რომლებიც ჩვენ გვაქვს სოციალისტური მშენებლობის ყოველ დარგში.

გავანადგუროთ კლასობრივი მტერი, გავაძლიეროთ რევოლიუციური სიფხიზლე, გამანადგურებელი ცეცხლი ოპორტუნიზმის და მემარჯვენე გადახრის, როგორც მთავარი საფრთხის წინააღმდეგ, ასეთია ჩვენი ამოცანა.

უდიდესი მიღწევები მოიპოვა პარტიამ სოფლის მეურნეობის სოციალისტურად გარდაქმნის დარგში. ღარიბ-საშუალო გლეხთა მილიონ მასებმა საბოლოოდ თავი დააღწიეს სიღატაკეს, ჰაუპერიზმს, კულაკურ ჩაგვრას, გაერთიანდენ კოლმეურნეობებში პროლეტარიატისა და მისი პარტიის ხელმძღვანელობით. სოციალისტური ინდუსტრიის საფუძველზე ფართოდ შეიჭრა სოფლის მეურნეობაში მსხვილი სამანქანო მიწათმოქმედების მოწინავე ტეხნიკა.

ლენინის მიერ დასმულ საკითხი „ვინ ვის" საბოლოოდ გადაწყდა პარტიის მიერ ლენინური ცეკას ხელმძღვანელობით. ლენინი არა ერთხელ აღნიშნავდა, რომ სოციალისტური საზოგადოების შენება შესაძლებელია მხოლოთ მაღალ ტეხნიკურ და კულტურულ მიღწევათა საფუძველზე. კულტურული რევოლიუციის გრანდიოზული მასშტაბი ჩვენს ქვეყანაში საუკეთესო ილუსტრაციაა კულტურის ლენინური თეორიის გაძარჯვების. პირველად კაცობრიობის ისტორიაში იქმნება სულიერი კულტურა, რომელსაც მივეცეთ გონებრივ და ფიზიკური შრომას შორის გაყოფის მოსპობისაკენ.

ჩვენი კულტურული რევოლიუცია ქმნის კულტურის ახალ შინაარსს, ახალ თვისებას. ჩვენს ქვეყანაში ყველა პირობებია შექმნილი ფართო მშრომელი მასების შემოქმედებითი ძალების გაშლისათვის კულტურის ყოველ დარგში.

სოციალისტური მშენებლობის გრანდიოზულმა მიღწევებმა უზრუნველყო ლიტერატურის და ხელოვნების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ზრდა. საბჭოთა კავშირში შეიქმნა ყველაზედ დიდი ლიტერატურა მთელს მსოფლიოში. უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობის დოკუმენტი, რომელმაც განსაზღვრა ლიტერატურის და ხელოვნების სწრაფი ტემპით განვითარება, მისი აყვანა ახალ ეტაპზე, ეს არის ცეკას 23 აპრილის ისტორიული დადგენილება. ლენინური მემკვიდრეობის შეთვისებით, დაუფლებით, ბრძოლით კულტურისა და კულტურული რევოლიუციის ლენინური თეორიისათვის, ჩვენი ლიტერატურა შესძლებს იმ დიდი ამოცანების გადაჭრას, რომელსაც მათ წინაშე აყენებს კომუნისტური პარტია.

ლენინის აკლდამასთან

უზარმაზარ რიგში ვდგეგართ წითელ მოედანზე და იანვრის ყინვით გათოშილნი უცდით ლენინის „მილების საათებს".

მე შორეულ ტფილისიდან მოსული,

ბაქოელი ლეგთავი, ჩემი ბანუყარული თანამგზავრი, მაზარაში მქადროდ ჩასხმული, ნიკაპვეშ შეკრული ბუდიონული ქუდით, მოსკოვის ყინვით შეშფოთებული, რომ ძაგძაგებს:

— ბრათიშა, ხოლოდნო, ბრათიშა.

ჩვენს წინ: დათვის ქურქში შეხვეული ვაჟაცი, აღმოსავლური სახისა,

დონის ყაზახები, ბრგე და პირქუშნი.

მონგოლის პატარა ქალები, ოქროსფერი წმინდა შუბლისქვეშ მცირე კრიალა,

ებალეთი თითქოს [illegible] არათანდაყოლილი, შემდეგ წოწოწუმის ღერით დაჭერილი.

ჩალმიანი აზიელები, კასპიის გაღმა მხარიდან,

კავკასიელნი, ბოხარის მაღალი ძროწვრილი ქუდებით.

ადგილობრივი მკვიდრნი და უკრაინელები [illegible]

[illegible] ტუბინტური მხატვრობის [illegible] ელემენტები მეტად ოსტატურად [illegible] სათეატრო დეკორატიულ ხელოვნ[illegible] და მით დეკორატიულ ხელოვნებას [illegible] ახალი შესძინა. ბრძოლას კუბიტურ მსოფლ-შეგრძნობის წინააღმდეგ ჩვენ აცლავაც განვაგრძობთ, ამ შემთხვევაში ვქვი არაა დ. კაკაბაძეც ჩვენთან იქნება, მან ხომ თავის სეროზულ და საქმიან გამოსვლებში არა ერთხელ გამოაშკარაა სუბიექტურ მსოფლმხედველობის უსაფუძვლობა და მისი შემოქმედებით პრაქტიკის [illegible] სოციალისტური მშენებლობის [illegible] ინანაგებთან. დ. კაკაბაძეს ჩვენ ვიცნობთ [illegible] ენერგიულ საბჭოთა საზოგადოებრივ მეშაკს და ჩვენ [illegible] ...ბჭოსფერის შექმნის [illegible]

[illegible] ...ოვს და ამოდენა ხმაურის ქალაქში ყოფილა ადგილი სადაც ისმის მისი ზრიალი.

დადუმებული ვუცდით ლენინის „მილების საათებს".

ლენინი ახლა ათასეულ მნახველს ისტუმრებს, მოსულებს: ციმბირიდან, კალუგადან, კავკასიიდან, აზიის ცხელ ქვეყნიდან, მოსულებს ქვეყნის ყველა მხარიდან.

და არის რაღაც უსიტყვო საუბარი

— მაგრამ, გამიდ, ალბად იგი მაგიდასთან არ ზის, ტყავის სავარძელში,—მისი მაგიდა, გახსოვს?

ქოსკოვის მუზეუმში ვიხილეთ უსაქმურად მიდგმული.

— არ [illegible] ხაკისფერი ხალათი,— [illegible] ხალათიც იქ გვიჩვენეს მინებიან განჯინაში, ჯოხზე გაკიდული, ორგან გახვრეტილი კაპლანის ბრაუნინგით.

— მას არ [illegible] იქნებ, გამიდ, ამ ყინვაში,—მისი პალტიც იქ ინახება, პატრონის სიცოცხლეშიც გაცრეცილი.

— არ იტყვის სიტყვას—მისი სიტყვა ჩემთან ინახება ტფილისში, შენთანაც ბაქოში.

მას შერჩა რაღაც უსიტყვო ენა, სიკვდილშიაც მაღალი და უეჭველი.

[illegible] ...ვს და ამოდენა ხმაურის ქალაქში ყო[illegible] ადგილი სადაც ისმის მისი ზრიალი.

[illegible] ...ცი მარმარილოს გასარკულ კიდეზე [illegible] ...ბართული, ლენინის სამარადისო ბინ[illegible]

[illegible] ...ეს კარები, [illegible] ...ერა რიგი და ნელი ნაბიჯით ჩატა[illegible] წინანი.

[illegible] ...ვიდ ჩვენც.

[illegible] ...რული, მძიმე და სადამისნისგან [illegible] ...ესენთქეთ, რომ [illegible] ...ბეჭერის შექმნის [illegible]

შევდიგართ, თმილა და აღარ ძაგძაგებს გაცივდ.

მაგრამ აღარ თავდება ეს ლაბირინტიც, მნახველისთვის თითქოს განგებ გამრავლებული, რომ უფრო სრულად აღიდგინოს ლენინი, შეკრიბოს აზრი ყოველ, რაც მასზე დაგბადებია.

ყოველ კუთხეში მოელი მის გამოჩენას, იგი იქნება უსუნთქველად მძინარე, იმგვარი სახისა, როგორც ქართველი მხატვრის სურათში მინახავს—ქართული ‘ეერის’ ან იქნებ იმგვარის, ჩემს თანამგზავრს რომ თან ატარებ შავი წვერებით—თეთრქეული ეერი ან იქნებ ისეთი, მოსკოვის მუზეუმში რომ ვნახე, ტაჯიკისტანელ გლეხის მიერ ხორბლეულის მარცვლებით ნაქარგი—აღმოსავლური სახისა?

მეგადება გრძნობა: ადამიანის სიმაღლის, სიამაყის, გამარჯვების, ბრძოლისა და თავგანწირვისა.

ალბათ და აღარ ძაგძაგებს გამიდ.

[illegible] ...ოდ აღარ თავდება ლაბირინტიც, [illegible] ...ბარ ჩანს ლენინი.

[illegible] ...ეტად მაგონდება თუნდა ჩემგანაც არა [illegible] ...ეთხელ თქმული სიტყვა კომკავშირელთა კრებაზე ლენინს შესახებ:—„ლენინი არ არის, მაგრამ იგი ჩვენშია ყველა ჩვენგანში". აი აქაც არა ჩანს ლენინი ოთახების ლაბირინტში და თითქოს ეკვდები:—ხომ არვინ გეტყვის რომ ლენინი აქ არ არ[illegible] რომ იგი შეწმა; შენს ბაქოელ თანამგზავრში?

ეს მეც ვიცი, მაგრამ მე მინდა თვითონ ლენინი.

აი ლენინიც. უდიდესი მებრძოლი მსოფლიოს ჩაგრული ხალხისთვის, მათში წასული და გაგრცელებული.

ბრალოთ დახურულ საწოლში წევს უსუნთქველად მძინარე.

— ბრათიშა, ხოლოდნო, ბრათიშა—ძაგ ძაგებს გამიდ, მაგრამ იქ არ სცოდა, მარტო სუსხი არ არყევს სხეულს.

ჩვენ ენახეთ ლენინი.

ირაკლი აბაშიძე.

1933 წ. იანვარი

ა. ს. სერაფიმოვიჩი

(დაბადებიდან 70 წლის შესრულების გამო)

საკ. კ. პ. (ბ) ც. კომიტეტის მისალმება

საკ. კ. პ. (ბ)-ის ცენტრალური კომიტეტი სალამს უძღვნის პროლეტარულ მწერალს ამხ. სერაფიმოვიჩს 70 წლის შესრულების გამო.

კომუნისტური პარტია დიდად აფასებს ამხ. სერაფიმოვიჩს, როგორც პროლეტარულ მწერალს, რევოლიუციონერს და კლასიკური ნაწარმოების „რკინის ნიაღვარი"-ს შემომქმედს.

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტი უსურვებს ამხ. სერაფიმოვიჩს ჯანმრთელობას და ძალღონეს მუშათა კლასის საქმისა და სოციალიზმის საბოლოო გამარჯვებისათვის ბრძოლაში.

საკ. სახ. კომისართა საბჭოს მისალმება

„თქვენი დაბადებიდან 70 წლის შესრულების დღეს საბჭოთა კავშირის სახალხო კომისართა საბჭო გიგზავნით მხურვალე სალამს — პროლეტარულ მწერალს და მუშათა კლასისათვის მებრძოლს, გისურვებთ ხანგრძლივ ნაყოფიერ შემოქმედებითი ცხოვრებას და შემოქმედებით მუშაობას მასების კომუნისტური აღზრდისათვის.

—:—

ა. წ. 20 იანვარს 70 წელიწადი შეუსრულდა ცნობილ პროლეტარულ მწერალს **ალექსანდრე სერაფიმოვიჩს.**

ა. ს. სერაფიმოვიჩი— „პატარა მაღაროელის", „მეირეს", „სემიუჩკის", „უდაბნოს ქალაქების", „რკინის ნიაღვარის", ავტორი — პროლეტარულ მკითხველთა მასების ერთ-ერთი საყვარელი მწერალია. ამ ნაწარმოებებს კითხულობენ და დიდათ აფასებენ მშრომელ მასების უფართოესი ფენები.

საბჭოთა კავშირის რომელმა მოქალაქემ არ იცის მისი შესანიშნავი მოთხრობა — პარტიზანთა გმირულ ბრძოლების ეპოქიდან —„რკინის ნიაღვარი", რომელიც გადათარგმნილია არა მარტო საბჭოთა კავშირის ხალხების თითქმის ყველა ენებზე, არამედ მთავარ ევროპიულ ენებზედაც. ეს მოთხრობა წარმოადგენს კომუნისტურ იდეების მხურვალე აგიტაციას და პროპაგანდას ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს საზღვრებს იქით.

ლენინს უყვარდა ა. სერაფიმოვიჩი და დიდათ აფასებდა მის ლიტერატურულ მოღვაწეობას. 1921 წელს, როდესაც სერაფიმოვიჩს სამოქალაქო ომის ფრონტზე წითელი არმიის რიგებში დაეღუპა ვაჟი, ვლადიმერ ილიჩი სწერდა მას: „ძალიან მინდა გითხრათ თქვენ, თუ რამდენად საჭიროა მუშებისათვის ყველა ჩვენთვის თქვენი მუშაობა და რამდენად აუცილებელია თქვენთვის ეხლა სიმტკიცე, რომ დასძლოთ მძიმე განწყობილება და შესძლოთ ისევ დაუბრუნდეთ მუშაობას".

44 წლის შემოქმედება, პროლეტარიატის გამარჯვებისათვის მხატვრული სიტყვით ბრძოლის 44 წელიწადი, 15 წლის ბრძოლა ბოლშევიკური პარტიის რიგებში საჭირო იყო მუშათა კლასისათვის. პროლეტარიატის ბრძოლასა და გამარჯვებაში წვლილად შეიტანა ა. სერაფიმოვიჩის ბრძოლა და შრომა.

მისი დაბადებიდან 70 წლის თავზე ამხ. სერაფიმოვიჩს ესალმებიან საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატი, სოციალიზმის მშენებელი მასები და მისი ყველა საზღვარგარეთელი მეგობრები. ამხ. სერაფიმოვიჩის 70 წლის თავი პროლეტარული ლიტერატურის ზეიმია და ალექსანდრე სერაფიმოვიჩს მხურვალედ მიესალმებიან საბჭოთა მწერლები, მუშა-გლეხკორები, დამწყები მუშა-მწერლები, რომელთადმი განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენდა და იჩენს ამხ. სერაფიმოვიჩი.

სერაფიმოვიჩი პროლეტარული ლიტერატურის ერთ-ერთი დამწყებია, იგი პროლეტარიატის თვითშეგნების ერთ-ერთი გამომხატველია კაპიტალიზმთან პროლეტარიატის ბრძოლის პირველ ეტაპზე. იგი პროლეტარიატის მწერალია მუშათა კლასის მიერ სოციალიზმისათვის წარმოებულ ბრძოლის **შემდგომ ეტაპზედაც.** სერაფიმოვიჩის შემოქმედებაში განხორციელებულია ოქტომბრის რევოლიუციის დროს წარმომობილი პროლეტარულ ლიტერატურის კავშირი — იმ პროლეტარულ ლიტერატურასთან, რომელშიაც ასახულია პროლეტარიატის ბრძოლა ოქტომბრის დიდი რევოლიუციის მომზადებისათვის.

საქართველოს საბჭოთა მწერლობა მხურვალედ ესალმება თავის მხცოვან თანამოკალმეს — პროლეტარული ლიტერატურის ძველი გვარდიის ერთ-ერთ თვალსაჩინო წარმომადგენელს ამხ. ა. ს. სერაფიმოვიჩს და უსურვებს მას მხნეობასა და ენერგიას სოციალისტური ლიტერატურის შექმნისათვის ბრძოლაში.

ლიტერატურულ პრესის ფურცლებზე

„წითელარმიელი"-ს სალიტერატურო ფურცლები

თუ ამ ორიოდე წლის წინად ჩვენ არ მოგვეპოვებოდა არც ერთი საგაზეთო ტიპის ლიტერატურული გამოცემა, ამ უამად უკვე საქმე გვაქვს მთელი ლიტერატურული პრესის არსებობის ფაქტთან, რომელიც დღეს ჩვენი „სალიტ. გაზეთისა", თავის რიგებში ითვლის საკ. საბჭ. მწ. კავშირის ქუთაისისგანყ. გაზ. „საბჭ. მწერალს", „აფხაზეთის საბჭოთა მწერალს" და რეგულიარულ „სალიტერატურო ფურცლებს" აქარისტანის და ოსეთის ს.სრ.ი ბეჭედითი ორგანოებში, „წითელ არმიელში", „ყაზახშე გაზეთსა" და სხ. და სხ. პროფკავშირთა ორგანოებში. ლიტ. პრესის ზრდის ასეთი ტემპი კულტურული რევოლიუციის ახალ სიმაღლეზე ასვლის ერთ ერთი ნიშანია და ამასთან განხორციელებულია ლენინის ლოზუნგისა, რომ „ლიტერატურა უნდა გახდეს საერთო პროლეტარული საქმის ნაწილად".

საკ. კ. პ. (ბ) ცეკას 23 აპრილის დადგენილების მიერ დასახული „მხატვრული შემოქმედების სერიოზული გაქანების" უზრუნველყოფა და ქარხნებიდან და სოციალისტურ მინდვრებიდან მოსულ მწერალთა ზრდისათვის ხელისშეწყობა [illegible] საკითხი [illegible] ...ლიტერატურული ფურცლების“ უკანასკნელი, თვეების კომპლექტის მიხედვით ვერ სდგას სათანადო სიმაღლეზე. „გადამჭრელი ბრძოლა სამხედრო მხატვრულ ლიტერატურულ ძალების მხატვრული კვალიფიკაციის ასამაღლებლად", რომლისაკენაც მოუწოდებს „წ.-ა."-ის 22 ოქტომბრის „სალიტ. ფ." მეთაური, არაა გაშლილი. „წ.-ა"-ში მოთავსებული ლიტ. პროდუქცია, რომლის უდიდეს ნაწილს ლექსები შეადგენს, განიცდის იმ ეტაპის რეციდივს, რომელიც დიდი ხანია განვლო საერთოდ პროლეტ. ლიტერატურამ; ესაა თავისებური სამხედრო რევოლიუციონური კომსომოლი, უსაზღვრო გრიგალების, ქარიშხალების, აღზნებების და აფეთქებების პოეზია. თემატიური სიღარიბე, რკალი, უგულებელყოფა სოციალისტური ქვეყნის მრავალფეროვანი ცხოვრების და ბრძოლის კონკრეტობის ასახვისა, ზოგადი ჰიმნი შაბნანებს და ქვემეხებს, ზოგადი კრულვა „მტრებს" და „მეირეს" და განყენებული „მტრისა", ვერ მისცემს მეომარს ვერავითარ წარმოდგენას მხატ. შემოქმედების საშუალებით მოცემულ საბჭოთა კავშირის და კაპიტალისტური ეკონომიკის სინამდვილის სურათის შესახებ. უკვე გაწელილ და შორეულ ისტორიულ ეტაპს წარმოადგენს მწერლობის ის ხანა, რომ დესაც ანრი გილბო და ჯონრიდი კრუნლის აღების და სმოლნის შესახებ ოდებს სწერდნენ და მიიკოვსკი „როსტას" ფანჯრიდან ანტანტას და ვრანგელს ლექსის ყუმბარებს ესროდა, ჩვენ ჯერ სოციალიზმის პეტიოლიტერატურო ფურცლებს

[illegible] ...ბარი ანარეულის მოსაცემად საჭიროა არა განყენებული და უსაგნო კოსმიზმი, არამედ სოციალისტური რეალიზმი და რევოლიუციონური რომანტიზმი. შემოქმედების ასეთი გზით წარმართვა გამოავლენს იმ უდიდეს შინაარსს, რომელიც მოიპოვება წითელ არმიის ცხოვრებაში. იმ არმიის, რომელსაც ფრანგმა კომუნისტ-პოეტმა ლუი არაგონმა დიალექტიკური მატერიალიზმის არმია უწოდა.

„წ.-ა." სალიტ. ფურცლების კომპლექტში აღსანიშნავია: სამწუხაროდ მეტად მცირე პროზაული ნაწყვეტი **გ. ფახნაგიას** „ბ.ბ. გონება", **ელ. ხოშტარიას,** „ბანაკში" (ლექსი) (ეტვთიმე ქანაშვილის „შვებული", (ლექსი) და სხვ. ნაწარმოებები სიახლის ნიშანს ატარებენ და სამხედრო შტამპის გადალახვის კარგ ცდას წარმოადგენენ, ამ ავტორებს ზრდა უზრუნველყოფილი უნდა იქნას.

დასასრულ უნდა აღინიშნოს ერთი მეტად არა სალი ჩვენების გადატანა საბჭოთა მწერლობაში—ესაა 26 ნოემბრის „წ.-ა.", „სალ. ფურც. მოთავსებული წერილი „ლენინური კომკავშირი ლიტ. ფრონტზე", რომელშიაც სამი ძალზე გულუბრყვილო კრიტიკული კომკავშ. პოეზიის 15 წლის მიმოხილვის ნოლობის ქვეშ გადაეარბებულ ხოტბას ასხამს ამხ. **კ. ბობოხიძეს,** რაც რა თქმა უნდა დაუშვებელია. საჭიროა „წითელი არმიელი"-ს სალიტ. ფურცლის იდეურ- მხატვრულ დონის ამაღლებისათვის და ხარისხისა ზრდისათვის მეტი ზრუნვა.

მწერლების გაერთიანება საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის პირველ პლენუმზე

ამხ. მიხ. ჯავახიშვილი

23 აპრილის დადგენილებამ ზოგ მწერლებს შორის ერთგვარი დაბნეულობა და შიშიც კი გამოიწვია. ყველა გაფაციცებით ეძებდა იმ მთავარ გეზს, რომელზედაც უნდა დამდგარიყო ჩვენი მწერლობა. ზოგნი ამბობდნენ, არაფერი შეცვლილა და ზოგს ეგონა, მემარჯვენეების დრო დაიწყოვო, ზოგი კი პირუკუღმა მოელანდა—მალე ისევ შემობრუნდება ყველაფერი და ისევ ძველებური წესი დარჩებაო. რა თქმა უნდა, ამ ექვს თვეში ახალი ტომები არ დაიწერებოდა, მაგრამ შეიძლება ვსთქვათ, რომ 23 აპრილის დადგენილებამ „უკვე საკმო შედეგი გამოიღო, იაკე საკმარისია, რომ შესაძრნევად გაუმჯობესდა მწერალთა ურთიერთობა და ამავე დროს ისეთმა მწერლებმა (დაიწყეს მუშაობა, რომელნიც კარგა ხანს იყვნენ დადუმებულნი. პირველი და საუკეთესო შედეგი ეს არის. იგი იმის საწინდარია, რომ კარჩაკეტილობა, რომელიც კიდევ დარჩა,—ეს უნდა აღინიშნოს უეჭველად,—თანდათან ირღვევა და ხოლაი ელდება 23 აპრილის დადგენილების დასახული მიზანი.

ვმუშაობთ თუ არა როგორც წესი და რიგია? მე ჯერ მწერალი არ მინახავს, რომელიც საკმაოდ კმაყოფილი იყოს თავისი მუშაობით. ჩვენ ვერ ვმუშაობთ როგორც საჭიროა, აკაც გამძლეობა ტვაკლია, ჯდომა არ გვეხალისება. ჩვენ სწავლაც გვაკლია, განსაკუთრებით ახალგაზრდობას სჭირდება იგი. მოზრდილ თაობას უკვე შეუძენია ცოდნის საკმარ მარაგი. მას ნაკლებ მოეთხოვება მუდმივი სწავლა. ახალგაზრდა თაობა კი ათ დღეს უნდა სწავლობდეს და მეთერთმეტე დღეს სწერდეს. ამას წარად ცეკამ დაადგინა, გაძლიერდეს ისტორიის სწავლებაო. იკის თუ არა ჩვენმა ახალგაზრდა მწერლობამ საერთო და საქართველოს ისტორია, მსოფლიო ლიტერატურის ისტორია, გეოგრაფია და სხვა მრავალი ჰუმანიტარული საგნები, ურომლისოდაც მწერლის ზრდა ყოველად შეუძლებელია? ამას წინად მე ავზრად გამიარა არსებულ საათანადო კურსებზე საეალდებულო გავხადოთ, რომ ჩვენმა ახალგაზრდა მწერლებმა იარონ.

მიხ. ჯავახიშვილს მოჰყავს ზოგიერთი ფაქტები ქართული ენის დამახინჯების შესახებ და აღნიშნავს: სწორი არ იქნებოდა ეს მეთქვა, რომ ქართული ენა ამ უკანასკნელი 12 წლის განმავლობაში მეტად გამდიდრდა რამოდენიმე ათასეული თერმინით, დაიხვეწა სალიტერატურო ენაც. მე თვალყურს ვადევნებ საინტერესო ახალგაზრდა ავტორების ენის ევოლიუციას, მათ წინსვლა ეტყობათ. მაგრამ მე მაინც არ მაკმაყოფილებს. საერთოდ დღევანდელი ქართული. ენის გაუმჯობესების ტემპები ძალიან ნელია. და თუ განხორციელდება ჯერ სების მოწყობის იდეა, ქართული ენის საქმე სწრაფად გამოსწორდება.

ყველამ ვიცით, რას ნიშნავს ლიტერატურაში ცნობილი ფორმულა „სოციალისტური შინაარსით და ფორმით ნაციონალური“, ვიცით, რას ნიშნავს იგი ხელოვნების ყოველ დარგში. ხერხთმოძღვრებაც ხელოვნების ერთი დარგთაგანია და მე აქამდი არ გამიგია, თუ რანაირად უნდა გვესმოდეს ეს ფორმულა არქიტექტურაში. სინამდვილეში კი მოხდა ის, რომ ქართულ სტილზე სამოიდე შენობა ააშენეს და ზედ მიაყარეს ყოველგვარი ორნამენტი, რაც კი ეკლესიებსა და მონასტრებში იპოვეს. ამ შენობებმა სახელი გაუტეხეს ქართულ სტილს. მაგრამ ეს სტილი მაინც არსებობს და ზემოხსენებული ფორმულა ხელოვნმოძღვრებასაც უნდა შეუფარდოთ. ასე თუ ისე არქიტექტურა მწერლობას უშუალოდ არ შეეხება, მაგრამ არაფერი არ არსებობს ამ ქვეყნად, რომ იგი მწერალს არ აინტერესებდეს. ამიტომ ამასაც უნდა მივაქციოთ. ყურადღება და ხელოვნმოძღვრებზე იმდენი გაკლია ვიქონიეთ, რომ გამოსძებნონ თანამედროვე ეპოქის სტილი სოციალისტური შინაარსით და ნაციონალური ფორმით.

დღევანდელ „პრავდა“-ში დაბეჭდილია წერილი რეალიზმის შესახებ. ავტორმა გადმოსცა მარქს-ენგელსის აზრი ლიტერატურის შესახებ და აღნიშნა, რომ წრფელი გული ხელოვნების აუცილებელი ელემენტიაო. მე მეტსაც ვიტყვი: წრფელი გული და სიმართლე მწერლობის უმთავრესი ღერძია. ამასწინად ერთმა მოზრდილმა პოეტმა მითხრა. გულწრფელობა არაფერი საზარბიელო არ არისო. მე მივუგე: როცა შენც დაიჯერებ, რასაც ეხლა ამბობ, იმ დღიდან შენ პოეტი აღარ იქნები მეთქი. ვინც სიმართლეს არ ეძებს, ის ხელოვანი არ არის. მე ვურჩევ მას, ეხლავე უშველოს თავის თავს და სხვა ხელობა მოსძებნოს. გულწრფელობა მარტო წერის დროს კი არ არის საჭირო, არამედ ჩვენი ურთიერთობის დროსაც. წელან მოგახსენეთ, კიდევ დარჩა მეთქი კარჩაკეტილობა, სადღაც არსებობს ჯგუფობრიობა, ხელი კუთხეებში დგომა და ჩურჩული. იქ თითქოს რაღაც ამბავი კეთდება, საჭიროა ურთიერთშორისაც დავამყაროთ გულწრფელობა, საჭიროა დავარღვიოთ ჯგუფები და კარჩაკეტილობა. ამით ყველა მოვიგებთ და იმ მიზანს დავუახლოვდებით, რომელიც 23 აპრილის დადგენილებამ დაგვისახა.

ამხ. შ. დუდუჩავა

ამხანაგებო, არც ერთ მომხსენებელს საათანადო ყურადღება არ გუთმახვილებია შემოქმედებით საკითხებზე. არ ვამბობ, პლენუმმა შემოქმედების ყველა საკითხები დასვა და გადაჭრა. მაგრამ შემოქმედების მთავარი საკითხები მაინც უნდა გახდეს პლენუმის მსჯელობის საგნად. ვიდრე აარსებითად ამ საკითხებზე გადავიდოდე, შეეჭრდები მიხ. ჯავახიშვილის მიერ აღძრულ საკითხზე ქართული ენის შესახებ. მართალია, ქალაქში გაკრულია აბრები დამახინჯებული ქართული წარწერებით. მაგრამ ბრძოლა ამ სამახინჯეთა წინააღმდეგ უნდა სწარმოებდეს არა გაკვრით, არა შემთხვევითი გამოსვლებით მწერალთა კრებებზე, არამედ საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის მიერ სპეციალურად უნდა დაისვას ეს საკითხი და გამომუშავდეს მწერალთა კავშირის ავტორიტეტული აზრი ამის შესახებ. მართალია მიხ. ჯავახიშვილი, როცა ამბობს, მწერლობას უნდა აინტერესებდეს ხელოვნების ყველა დარგიო, მაგრამ ამ პლენუმზე მე პირველად ვხედავ, რომ დაისვა საკითხი ქართული სტილის შესახებ არქიტექტურაში. ქართული სტილი, არავინ სდეევის. არსებობდა აღმასკომის სპეციალური დადგენილებაც ამ სახლების ქართული სტილით აგების შესახებ, მაგრამ ჩვენმა არქიტექტორებმა ქართული სტილი გაიგეს, როგორც მონასტრების, სტილი. საჭიროა, ძველი სტილის არა შეუცვლელად გრმად გადმოღება, არამედ მისი გადამუშავება დღევანდელ ვითარებასთან შეფარდებით, არც ერთი ის სახლი, რომელიც ე. წ. ქართულ სტილით აშენდა მისაღები არ არის.

ეხლა შეეეხები პლენუმის ერთ-ერთ ძირითად საკითხს,—შემოქმიდებითი შეთოდის საკითხს. დღეს სოციალისტური რეალიზმი გამოცხადებულია შემოქმიო-ბის მთავარ ლოზუნგად. რომელმაც ფართო გამოხეეტრება ჰპოვა ლიტერატურულ საზოგადოებრიობაში, ჩვენ უნდა განვიხილოთ, რას წარმოადგენს ეს ლოზუნგი, ხელს უწყობს თუ არა იგი მწერალთა შემოქმედებით წინსვლას. ის მასალები, რომელიც ჩვენ მოგვეპოვება, არ გვაძლევს პასუხს, თუ რა აოის სოციალისტური რეალიზმი, თავისთავად რეალიზმი მეტის მეტად განყენებული ცნებაა. რეალიზმი შეიძლება განხეკნბული თვალსაზრისის გამომხატველი, რომელიც ეწინააღმდეგება მუშათა კლასის მსოფლმხედველობას. მაგალითად დღეს, რომ ვინმემ წინანდელ ნატურალისტ რეალისტების სტილით დაიწყოს წერა, მივიღებთ ე. წ. მცოცავ ემპირიზმს, მივიღებთ ნაწარმოებს, სადაც ავტორი ხედავს დღევანდელ დღეს, მაგრამ ავიწყდება ხვალინდელი დღე, სადაც აღნუსხულია დღევანდელობის წვრილი ფაქტები, მაგრამ არა სჩანს ძირითადი წამყვანი ტენდენციები (ხმა: ეს არ იქნება სოციალისტური რეალიზმი), დიახ არ იქნება.

თუ სოციალისტური რეალიზმი ნიშნავს იმას, რომ მწერალი, ტავისი ნაწარმოების თემად მხოლოდ სოციალისტურ მშენებლობას ეძებს, [illegible] ნუ თუ შეიძლება ოუკრძალო მწერალს აიღოს თემად ისტორიული ამბავი, როცა არ იყო სოციალისტური მშენებლობა, რასაკვირველია არა შეიძლება. სოციალისტური რეალიზმის ლოზუნგს უნდა მივსცეთ უფრო კონკრეტული შინაარსი. ჩემის აზრით, სოციალისტური რეალიზმი არის სოციალისტური დამოკიდებულება სინამდვილესთან, როგორც თანამედროვე ისე ისტორიულ მოვლენებთან. თუ ჩვენი, მწერალი წავა ბურჟუაზიულ ქვეყანაში, თუ იგი მართლა საბჭოთა მწერალია, ამ ბურჟუაზიულ ქვეყნისადმიც უნდა გამოიჩინოს სოციალისტური მიდგომა. ამიტომ აკ იქნება სწორი, თუ ვიტყვით, რომ სოციალისტური რეალიზმი ნიშნავს იმას, რომ საბჭოთა მწერალმა თავისი თემატიკა შემოიფარგლოს მხოლოდ სოციალისტური მშენებლობით.

ორიოდე სიტყვა უანრის შესახებ. ამხ. გრონსკიმ თბილისში ყოფნის დროს თეატრალთა ვიწრო თაობრნეს ტემპები ძალიან ნელია. და თუ განხორციელდება ჯერ სების მოწყობის იდეა, ქართული ენის საქმე სწრაფად გამოსწორდება.

ყველამ ვიცით, რას ნიშნავს ლიტერატურაში ცნობილი ფორმულა „სოციალისტური შინაარსით და ფორმით ნაციონალური“, ვიცით, რას ნიშნავს იგი ხელოვნების ყოველ დარგში. ხერხთმოძღვრებაც ხელოვნების ერთი დარგთაგანია და მე აქამდი არ გამიგია, თუ რანაირად უნდა გვესმოდეს ეს ფორმულა არქიტექტურაში. სინამდვილეში კი მოხდა ის, რომ ქართულ სტილზე სამოიდე შენობა ააშენეს და ზედ მიაყარეს ყოველგვარი ორნამენტი, რაც კი ეკლესიებსა და მონასტრებში იპოვეს. ამ შენობებმა სახელი გაუტეხეს ქართულ სტილს. მაგრამ ეს სტილი მაინც არსებობს და ზემოხსენებული ფორმულა ხელოვნმოძღვრებასაც უნდა შეუფარდოთ. ასე თუ ისე არქიტექტურა მწერლობას უშუალოდ არ შეეხება, მაგრამ არაფერი არ არსებობს ამ ქვეყნად, რომ იგი მწერალს არ აინტერესებდეს. ამიტომ ამასაც უნდა მივაქციოთ. ყურადღება და ხელოვნმოძღვრებზე იმდენი გაკლია ვიქონიეთ, რომ გამოსძებნონ თანამედროვე ეპოქის სტილი სოციალისტური შინაარსით და ნაციონალური ფორმით.

დღევანდელ „პრავდა“-ში დაბეჭდილია წერილი რეალიზმის შესახებ. ავტორმა გადმოსცა მარქს-ენგელსის აზრი ლიტერატურის შესახებ და აღნიშნა, რომ წრფელი გული ხელოვნების აუცილებელი ელემენტიაო. მე მეტსაც ვიტყვი: წრფელი გული და სიმართლე მწერლობის უმთავრესი ღერძია. ამასწინად ერთმა მოზრდილმა პოეტმა მითხრა. გულწრფელობა არაფერი საზარბიელო არ არისო. მე მივუგე: როცა შენც დაიჯერებ, რასაც ეხლა ამბობ, იმ დღიდან შენ პოეტი აღარ იქნები მეთქი. ვინც სიმართლეს არ ეძებს, ის ხელოვანი არ არის. მე ვურჩევ მას, ეხლავე უშველოს თავის თავს და სხვა ხელობა მოსძებნოს. გულწრფელობა მარტო წერის დროს კი არ არის საჭირო, არამედ ჩვენი ურთიერთობის დროსაც. წელან მოგახსენეთ, კიდევ დარჩა მეთქი კარჩაკეტილობა, სადღაც არსებობს ჯგუფობრიობა, ხელი კუთხეებში დგომა და ჩურჩული. იქ თითქოს რაღაც ამბავი კეთდება, საჭიროა ურთიერთშორისაც დავამყაროთ გულწრფელობა, საჭიროა დავარღვიოთ ჯგუფები და კარჩაკეტილობა. ამით ყველა მოვიგებთ და იმ მიზანს დავუახლოვდებით, რომელიც 23 აპრილის დადგენილებამ დაგვისახა.

ამხ. 3. სამსონიძე

ზოგს შეიძლება უცნაურად მოეჩვენოს, მაგრამ უნდა ითქვას, რომ ბრ. მწერალთა ასოციაციის ხელმძღვანელთა მუშაობა ნაწილობრივ მიმართული იყო კომუნისტ მწერალთა წინააღმდეგ. ბუაჩიძე და მისი ჯგუფი ცდილობდა მთელ რიგ პროლეტ. მწერალთა მიღწევები მიეჩემალა, გაება თილება, რომ მათ ხარჯზე წამოეწიენ და შეექმნა თავისი პირადი მეგობარ მწერალთა ავტორიტეტი. როგორც შემდეგ გამომეჟავნდა ბუაჩიძის ორგანიზ. შემოკრებილ მწერალთა ჯგუფს ასეთი პირობაც ჰქონიათ დადებული: ეწერათ კრიტიკული წერილები **მხოლოდ** მათ ჯგუფში შემავალ მწერლებზე, ან ასე კრინდებიოდა და ეცოდოდა ჩვენი კრიტიკა, რომელიც მოწოდებული იყო გაეკაფა გზა საბჭოთა მწერლობისათვის. მისი მონაწილეობისათვის გრანდიოზულ სოციალისტურ აღმშენებლობაში. რა იყო მიზეზი, რომ ბ. ბუაჩიძემ და მისმა ჯგუფმა აგვითვალწუნა მთელი რიგი პრო. მწერ. მან დამოსცალა მწერლობაში ჩვენ გულგაშლილათ შეეხვედით და თვითონ ნეე ჩვენ შევქენით პირობები მათი დაწინაურებისა და წინ წამოწევისათვის. ჩვენ არა მარტო ჩვენი ლიტერატურული შემოქმედებით, არამედ სალიტერატურო პოლიტიკითაც მოვიპოვეთ ნდობა და გავლენა ჯომუნისტურ პრესაში და საბჭოთა საზოგადოებრიობაში. ბ. ბუაჩიძე ასოციაციის სათაურში მოქცეულისთანავე შეუდგა ბრძოლას ჩვენ წინააღმდეგ. არა იმიტომ, რომ ჩვენ იდეოლოგიურად აგცდით სწორ გზას ან ზარისხოზრივად ჩამოვჩეეთდით, არამედ იმიტომ, რომ იგი ფიქრობდა, თუ ამ მწერლების ავტორიტეტი არ დავწიე, ისე ბრძას ვერ გაუკაფავ სამწერლო ასპარეზზე ახლად გამოსულ ახალგაზრდებსო. ეს შემცდარი და ყალბი შეხედულება იყო მ. ზეზი, რომ ბ. ბუაჩიძემ ერთბაშათ ყიჩრამალა გადადგრიალა პროლეტ. მწერალთა ერთი ნაწილის ნამუშევარი და მოიხმა მათი ლიტერატურული განადგურება. როგორი იყო ბ. ბუაჩიძის და მისი ჯგუფის ბრძოლის მეთოდები?—ასოციაციის ყველა ორგანოებიდან ამ პროლეტ. მწერალთა გაძევება, მათი მოწათელა აბსტრაქტულ რომანტიკოს მწერლებად. [illegible] ... ბ. ბუაჩიძე ... ეს ... ბ. ბუაჩიძე ... ბ. ბუაჩიძე ... ბ. ბუაჩიძე

საბჭოთა მხატვრების ყრილობაზე

ამხ. შ. დუდუჩავას მოხსენება

საბჭოთა მხატვრობის ამოცანები

საკ. კ.პ. (ბ) ცკ-ის 23 აპრილის ისტორიული დადგენილებით შეიქმნა ახალი ეტაპი საბჭოთა მხატვრული კულტურის შემდგომ განვითარების და წინსვლის საქმეში. შემცდარია, ვინც ფიქრობს, თითქოს საბჭოთა ლიტერატურა, ხელოვნება მხოლოდ 23 აპრილის შემდეგ ნახულობდეს თავის სიწყისს, სამწუხაროდ, 23 აპრილის დადგენილების ამდაგვარ შემცდარ გაგებას ააშკარავებს ამხ. **ნ. მიწიშვილი** თავის წერილით „სალიტერატურო გაზეთ"-ში.

რას გამოიწვია 23 აპრილის დადგენილება?

სოციალისტური მშენებლობის ფრონტზე ერთი გამარჯვებიდან მეორე უფრო დიდ გაბარჯვებამდე ძლევამოსილმა მსვლელობამ, ძველი ტეხნიკური და ჰუმანისტური ინტელიგენციის დიდი უმრავლესობა გადმოიყვანა საბჭოთა ხელისუფლების მხარეზე, ჩვენი ქვეყნის უდიდესი მეცნიერები დადგენ საბჭოთა პოზიციებზე და თავის მდიღარ ცოდნას სოციალიზმის დიად საქმეს ახმარენ.—ამ ახალმა ვითარებამ წელოვნებისა და ლიტერატურის დარგებშიაც მოითხოვა ხელმძღვანელობის ახალი მეთოდი, ახალ პირობებთან შეგუებული ორგანიზაციული ფორმები. ვინ იტყვის, რომ **სახელოვნო** პროლეტარულმა ორგანიზაციებმა არ ითამაშეს უაღრესად დიდი როლი პროლეტარული მსოფლმხედველობის განმტკიცებისათვის კლასობრივად მტრული პოზიციების წინააღმდეგ გადამწყვეტი ბრძოლით, ვინ იტყვის, რომ სახელოვნო პროლეტარულმა ორგანიზაციებმა არ შეუწყვეს ხელი პროლეტარულ ხელოვანთა ფაბოიკებიდან, კოლმეურნეობათაგან მწერლების და მხატვრების გამოჩენას.

ლიტერატურის და ხელოვნების პროლეტარულმა ორგანიზაციებმა გარკვეულ პერიოდში უთუოდ დიდი დადებითი როლი შეასრულეს. მაგრამ პროლეტარული ინტელიგენციის ახალი კადრების შექმნისა და ძველი ინტელიგენციის სოციალიზმის პოზიციებზე გადმოსვლის პირობებში ლიტერატურის და ხელოვნების პროლეტარული ორგანიზაციები გადაიქცევ ვიწრო და ჯარჩაკეტილ ორგანიზაციებად, „რომლებიც აფურხებდენ მხატვრულ შემოქმედების დიდ გაქანებას". ამიტომ **იყო**, რომ ცკ-ის 23 აპრილის დადგენილების საფუძველზე ლიკვიდაცია ეყო სალიტერატურო და სახელოვნო პროლეტარულ ორგანიზაციებს.

სარმა-ს მუშაობა

სახვით ხელოვნების დარგში ჩვენში არსებობდა საქ. რევოლიუციონერ მხატვართა ასოციაცია (სარმა), სარმა ფორმალურად არ იყო წმინდა პროლეტარული ორგანიზაცია, პროლეტარულ მხატვართა გვერდით აქ თავს იყრიდენ თანამგზავრებიც, მაგრამ მისი ხელმძღვანელობა ნაკლებად უწევდა ამ გარემოებას ანგარიშს, თავი **მოჰქონდა** პროლეტარულ ორგანიზაციად, ჰპაძავდა პროლეტმწერალთა ასოციაციის ხელმძღვანელობას. სარმაში „ჰყვაოდა" ადმინისტრატიული და უბრონციპო დაჯგუფება, რაც ჩრდილს აყენებდა, აკარწყლებდა სარმას მთელ რიგ მნიშვნელოვან მიღწევებს. ამ ადმინისტრატიულ მავნე ჩხირკედელაობით, ჯგუფური კარჩაკეტილობით, სარმამ სახვითი ხელოვნების საბჭოთა ფრონტს ჩამოაშორა საუკეთესო ოსტატები ლვაწლი რამ დასდვეს საბჭოთა სახვითი ხელოვნების განვითარებისა და წინსვლის საქმეს, მათ რიცხვში **დ. კაკაბაძე და ლანსერე**, რომელნიც სარმას წევრებად არ ითვლებოდენ. საბჭოთა ხელოვნების დიდი ოსტატ **ლადო გუდიაშვილი** ამ ორგანიზაციამ პასიურ წევრათ მიითვალა. სარმას ხელმძღვანელობამ ჩამოიშორა აგრეთვე მთელი ნიკერი ახალგაზრდა მხატვრებისა.

ცხადია, ასეთი ყოვლად მახინჯი ადმინისტრატიული მეთოდით და შიდგომით შეუძლებელი ხდებოდა ქართულ საბჭოთა მხატვრულ ძალების კონსოლიდაცია, სარმას ხელმძღვანელობა შემოქმედებით საკითხების დასმისთანავე უშვებდა კურიოზულ და უთუოდ ადმაშფოთებელ შეცდომებს. პეიზაჟი, სარმას ხელმძღვანელობამ მიიჩნია კონტრრევოლიუციად ამ საბაბით გამოფენებზე პეიზაჟს არ აჭაქანებდენ. თვითკრიკა სარმაში აკრძალული ხილი იყო, სარმას ხელმძღვანელობის შეცდომებზე კრნტის დაძვრაც არ შეიძლებოდა. თავისთავად ცხადია ყოველივე ამან შეაფერხა ქართული საბჭოთა მხატვრობის შემდგომი განვითარება, რასაც ბუნებრივად მოჰყვა სარმას ორგანიზაციის გაუქმება.

საქართველოს საბჭოთა მხატვრების კავშირის ამოცანები

რა ამოცანები სდგას საბჭოთა მხატვრების კავშირის წინაშე?

ახალი ორგანიზაციის ძირითადი ამოცანაა —არა მარტო რეგისტრაცია უყოს გაუქმებულ ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის შეცდომებს, არამედ სძლიოს ეს შეცდომები და თავს შემდგომ მუშაობაში იგი აღარ გიმეოროს, უნდა ძირშიე აღმოიფხვრას ელემენტები ადმინისტრატიულობის, ჯგუფობრიობის და უბრონციპო ბაჯგუფებ, რაც ჩრდილს აყენებდა, აკარწყლებდა სარმას მთელ რიგ მნიშვნელოვან მიღწევებს. ამ ადმინისტრატიულ მავნე ჩხირკედელაობით, ჯგუფური კარჩაკეტილობით, სარმამ სახვითი ხელოვნების საბჭოთა ფრონტს ჩამოაშორა საუკეთესო ოსტატები ლვაწლი რამ დასდვეს საბჭოთა სახვითი ხელოვნების განვითარებისა და წინსვლის საქმეს, მათ რიცხვში **დ. კაკაბაძე და ლანსერე**, რომელნიც სარმას წევრებად არ ითვლებოდენ. საბჭოთა ხელოვნების დიდი ოსტატ **ლადო გუდიაშვილი** ამ ორგანიზაციამ პასიურ წევრათ მიითვალა. სარმას ხელმძღვანელობამ ჩამოიშორა აგრეთვე მთელი ნიკერი ახალგაზრდა მხატვრებისა.

ცხადია, ასეთი ყოვლად მახინჯი ადმინისტრატიული მეთოდით და შიდგომით შეუძლებელი ხდებოდა ქართულ საბჭოთა მხატვრულ ძალების კონსოლიდაცია, სარმას ხელმძღვანელობა შემოქმედებით საკითხების დასმისთანავე უშვებდა კურიოზულ და უთუოდ ადმაშფოთებელ შეცდომებს. პეიზაჟი, სარმას ხელმძღვანელობამ მიიჩნია კონტრრევოლიუციად ამ საბაბით გამოფენებზე პეიზაჟს არ აჭაქანებდენ. თვითკრიკა სარმაში აკრძალული ხილი იყო, სარმას ხელმძღვანელობის შეცდომებზე კრნტის დაძვრაც არ შეიძლებოდა. თავისთავად ცხადია ყოველივე ამან შეაფერხა ქართული საბჭოთა მხატვრობის შემდგომი განვითარება, რასაც ბუნებრივად მოჰყვა სარმას ორგანიზაციის გაუქმება.

საქართველოს საბჭოთა მხატვრების კავშირის ამოცანები

ახალი ორგანიზაციის ძირითადი ამოცანა —არა მარტო რეგისტრაცია უყოს გაუქმებულ ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის შეცდომებს, არამედ სძლიოს ეს შეცდომები და თავს შემდგომ მუშაობაში იგი აღარ გიმეოროს, უნდა ძირშიე აღმოიფხვრას ელემენტები ადმინისტრატიულობის, ჯგუფობრიობის და უბრონციპო დაჯგუფება, რაც ჩრდილს აყენებდა, აკარწყლებდა სარმას მთელ რიგ მნიშვნელოვან მიღწევებს. ამ ადმინისტრატიულ მავნე ჩხირკედელაობით, ჯგუფური კარჩაკეტილობით, სარმამ სახვითი ხელოვნების საბჭოთა ფრონტს ჩამოაშორა საუკეთესო ოსტატები ლვაწლი რამ დასდვეს საბჭოთა სახვითი ხელოვნების ზოგიერთი ელემენტები მეტად ოსტატურად გამოიყენა სათეატრო დეკორატიულ ხელოვნებაში და მთელ დეკორატიულ ხელოვნებას ბევრი რამ ახალი შესძინა. ბრძოლას კუბისტურ მსოფლ-შეგრძნობის წინააღმდეგ ჩვენ აგლავაც განვგრძობთ, ამ შემთხვევაში ეჭვი არაა დ. კაკაბაძეც ჩვენთან იქნება, მან ხომ თავის ერიოზულ და საქმიან გამოსვლებში არა ერთხელ გამოაშკარავა სუბიექტურ მსოფლმხედველობის ესაფუძვლოდ და მისი შემოქმედები პრაქტიკის საკუთარ ამოცანებთან. დ. კაკაბაძეს ჩვენ ვიცნობთ რეგორც გულწრფელ ამხანაგს, გულდადებულ და ენერგიულ საბჭოთა საზოგადოებრივ მუშაკს და ჩვენ ვფიდოენებთ, რომ მის [illegible] ბისდგრის შექმნის

პირობებში ის საბჭოთა ხელოვნების დიდი ოსტატი იქნება.

ჩვენ ვებრძოდით იმ მიმართულებასაც, რომელის საუკეთესო წარმომადგენელი **მოსე თოიძე იყო**. თოიძე ყველაზე უფრო ადრე დაეუფლა სოციალისტურ თემატიკას. მაგრამ ძველი მეთოდის შენარჩუნებამ და მხოლოდ თემატიურმა სიახლემ, ის შემოქმედების სწორ გზაზე ვერ გამოიყვანა. თოიძე ერთხანს დარჩა რეპინიზმის ერთგულად. პერედვიჟნიკებისაგან გაქედილ მეთოდს ხელი ვერ შეუშვა და მიტომაც მისი სოციალისტურ მშენებლობის თემატიკაზე აგებული სურათებიც დეტალების რეგისტრაციით, წვრილმანებზე ორიენტაციით გამოირჩეოდენ, წაპაყვან ტენდენციის არ დანახვა ამ სურათებშიც მოსდგამდა. უკანასკნელად გამოფენილ სურათებში თოიძე უკვე აღარ ქმაყოფილდება მარტო თემატიკით, ის სოციალისტური სინამდვილის წაპყვან ტენდენციებს ამჩნევს, წვრილმანებს იქით მთავარსა ხედავს, და ოსტატის ხელით სოციალისტური სინამდვილის სურათს **იძლევა**.

ცნობილი მხატვარი, დიდი ოსტატი **ლადო გუდიაშვილი** უთუოდ განიცდის სოციალისტური სინამდვილისაგან ორგანიული მობრუნების პროცესს. ჩვენ ვიცით თუ რა იყო ლ. გუდიაშვილის თემატიკა—წვრილბურჟუაზიული ბოგემა, კინტო, როგორც ამ ბოგემის მთავარი პერსონაჟი, ყარაჩოღელი და სხვ. მაგრამ ეს ხომ მისგან გავლილი პერიოდის თემატიკაა. შემდეგში მან მოგვცა ტილოები სოციალისტური სინამდვილის თემატიკით. მაგრამ მხოლოდ სოციალისტურ თემატიკაზე დაყრდნობა ძველი შემოქმედებითი მეთოდის შენარჩუნების **აიონობეთი ძალას უძახადებს** (ბატვარს) ძირითადი მხატვრობაში. ისე როგორც ხელოვნება, ყველა სხვა დარგებში არა ის არის თუ რას სწერ, არამედ ის თუ როგორ სწერს, ტ.ი. როგორი მსოფლმხედველობით დამოკიდებულება გვაქვს იმ მასალასთან, რომლის სისტემატიზაციას იძლევა შენი მხატვრული პრაქტიკა. ლ. გუდიაშვილმა ამომწურავად აითვისა ბიზანტიური და სპარსულ მხატვრობათა მიღწევები, ამ მხატვრობათა გავლენის ქვეშ განვითარებული ქართული ფრესკები და დიდი ოსტატობით გამოიყენა ყოველივე ეს საკუთარ შემოქმედებაში. მაგრამ ახალმა მასალამ ვერ შეიგება ძველი მხატვრული მეთოდი და ამ გარემოებას სერიოზულ ყურადღებას აქცევს ეხლა მხატვარი, და უკვე კარგი ხანია თავის შემოქმედებით მეთოდის გადამუშავებას შეუდგა. ლ. გუდიაშვილს უდიდესი ღვაწლი მიუძღვის მხატვრული კულტურის განვითარების საქმეში. მან თავის შემოქმედებით ქართული მხატვრობა, ნაციონალურ კარჩაკეტილობის ვიწრო ფარგლებიდან საერთაშორისო ასპარეზზე გამოიტანა. უდაოა მისი ოსტატობის მაღალი ხარისხი. უდავოა, რომ ლადო გუდიაშვილი გულწრფელი საბჭოთა მხატვარია, და ცხადია საბჭოთა მხატვრების კავშირის ორსებობის პირობებში ვერავინ შეიძლებს სარმას ხელმძღვანელობის უხეში ენით მის გაქირდას.

მხატვრათა ძველი კადრების გვერდით საქართველოში წამოიზარდა და მომწიფდა მხატვართა ახალი თაობები. ყურადღება ძიქიციე თაბრიკა-ქარხნებიდან, კოლმეურნეობათაგან გამოსულმა მხატვრებმა. ამას წინად გამოფენილი იყო კოლმეურნე-გლეხი მხატვარის **მარადაშვილის სურათები, რომელიც აჩრენებელია თუ რამოდენი ნიჭ**ის მადანია დაგროვილი მშრომელთა შორის, თუ რაოდენად დიდი პერსპექტივაა სოციალისტურ მშენებლობის პირობებში მშრომელთა შემოქმედებით ძალების ზრდისა და აყვავებისათვის.

სარმაში გაერთიანებულ ახალგაზრდა მხატვართაგან ყურადღებას იქცევენ ამხ. **სანაძე**, რომელსაც ჯერ კიდევ მთლიანად ვერ დაუფლებია პრიმიტიულობის ტენდენცია, **ლემანეკა**—სატყის და ირონიის ოსტატი—გატაცებული გუდიაშვილის და ფიროსმანის ფერითი კომპოზიციით. **აბაკელია**, რომელმაც სტუდენტური პრინციპი შეიტანა მხატვრობაში, **კუშლავა, ახვლედიანი, ირ. თოიძე, ჯაფარიძე** და მთელი რიგი უკვე ხერხემალ მომაგრებული, ჯანსაღი პროდუქციის მომცემი ახალგაზრდა ენტუზიასტი მხატვრები.

ბევრ ნიჭიერ, ახალგაზრდა არქიტექტორებთან ერთად, ჩვენ გვყავს საკმაოდ მოზრდილი და ხარისხობრივად მომწიფებული, სახალხო მოქანდაკის **ი. ნიკოლაძის** და პროფ. **ნ. კანდელაკის** სკოლა გამოვლილ მოქანდაკეების კადრი (ამიროვი, ლოჩოშვილი, მიქუტაძე, თოფურიძე, თ. აბაკელია მერაბიშვილი, თავაძე და სხვ.).

ჟანრების საკითხი

წარსულ მუშაობის შეცდომათა გამოცოცხლების მომსწავებელი იქნებოდა თუ ჩვენ მხატვართა კადრებს ერთი რომელიმე უანრისაკენ მიუთითებდით და მხოლოდ იმ ერთი ამოჩემებულ უანრის სურათებზე მუშაობას მოვითხოვდით. ერთხელ და სამუდამოთ უნდა მოისპოს ლაპარაკი პეიზაჟურ მხატვრობის უარყოფაზე და უკუგდებაზე. მართალია პეიზაჟი ვეჩნდა, როგორც თავისებური ანტიტეზა ქალაქური დინამიკისა, მართალია პეიზაჟი იდეოლოგიურად ამეოდენებს პრიმიტიულობას, სოფლის იდეალიზაციას, კულტურიზმი და ცივილიზაციის უარყოფის ტენდენციას, მაგრამ არ უნდა დავიწყოთ, რომ პეიზაჟურმა მხატვრობამ განვლო მთელი რიგი ეტაპები და ისტორიული მეტიგიზაცია პეიზაჟის განვითარებისა საბჭოთა ხელოვნების განვითარებაში მისთვის ადგილის მისაჩენად ჩვენ არ გამოგვადგება. პეიზაჟური მხატვრობა უნდა განვითარდეს ჩვენში, ეს აშკარა. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს პლაკატურ ჟანრს, როგორც მილიონიან მასებისათვის მისაწვდომ მხატვრულ ენას.

შემოქმედებითი მეთოდის საკითხები

ჩვენ გატაცებული ვიყავით ე. წ. ტრაქტორის ფეტიშიზმით — საზოგადოთ ნივთის ფეტიშიზმით. მხატვრები ნივთს, ტრაქტორს იქადაგრად ასახავდენ ხოლმე, რომ იძლეოდენ ნივთის ბატონობას, უპირატესობას ადამიანზე. ასეთი განწყობილება ბურჟუაზიულ იდეოლოგიის სათავიდან არის წამოღებული. კაპიტალიზმის მსოფლიოში ნივთი ბატონობს ადამიანებზე, სოციალიზმის სამყაროში ადამიანი ბატონობს ნივთზე.

სოციალისტური რეალიზმის მეთოდი, რომელიც საბჭოთა ლიტერატურის სინამდვილიდანაა ამოზეცებული თავისი სპეციფიური ხერხებით უნდა გამოიყენოს მხატვრობამაც. სოციალისტური რეალიზმი მოითხოვს სოციალისტურ დამოკიდებულებას სინამდვილისადმი, რაც გულისხმობს ამა თუ იმ მოვლენის თუ წესწყობის წაპყვან ტენდენციის დაკრას და ათვისებას. სოციალისტური დამოკიდებულება პროლეტარიატის დიქტატურისადმი ნიშნავს იმ წაპყვანი ტენდენციის ათვისებას, რომელსაც მივყეფართ ჩვენ უკლესო სოციალისტურ საზოგადოების შექმნისაკენ. ამგვარად სოციალისტური რეალიზმი არის უტყუარი გზა მარქსისტულ-ლენინურ მსოფლმხედველობის დაუფლებისათვის. რასაკვირველია, საბჭოთა ხელოვანი მარქსისტულ - ლენინურ მსოფლმხედველობის სიმაღლეებს უნდა სწვდეს, მაგრამ ამისათვის, შემოქმედების სპეციფიური ბუნებით ნაკარნახევი სპეციფიური გზით —სოციალისტური რეალიზმის გზით სელაა საჭირო. დიალექტიური მატერიალიზმის კატეგორიებით ეონგრეფირება ამ თავითვე უნდ და მოვსპოთ. დაუშვებელია, რომ უბრალო ნატურმორტებსა და პეიზაჟებში ჩვენ ვეძებდეთ დიალექტიკის ყველა კანონების განსახიერებას. შეუძლებელია ეცადოს მივცეთ რომელიმე სურათი იმისათვის, რომ ის არის ასპროცენტიანი პარტიულობის მატარებელი. შეუძლებელია დიალექტიურ და შემოქმედებითი მეთოდების განვითარება ან მათი ურთიერთისათვის დაპირდაპირება. შემოქმედებითი მეთოდი შემომქმედის მსოფლმხედველობით, **განსაზღვრული სტილისტიურ ხერხების სისტემაა**, რაც ხელოვანი ინდივიდუალობის გამომჟღავნებელია. დიალექტიური მეთოდი კი მსოფლმხედველობის გამომჟღავნებელია. დიალექტიური მეთოდი კი მსოფლმხედველობის კატეგორიაა და ამ მსოფლმხედველობის **კატეგორიაზე** უნდა ეყრდნობოდეს ყოველგვარი შემოქმედებითი მეთოდი, რასაკვირველია, **არ** შეიძლება ერთი რომელიმე შემოქმედებით მეთოდის სავალდებულო მეთოდად მიჩნევა, მხატვრულ შემოქმედების ფართოდ გაშლა და გაქანება შესაძლებელია შემოქმედებით მეთოდების მრავალნაირობით და სხვადასხვაობით.

ქანდაკება და ხუროთმოძღვრება

დღეს, როდესაც შენდება სოციალისტური ქალაქები, ფეხს იკიდებს და მკვიდრდება სოციალისტური ყოფა-ცხოვრება, ქანდაკების განვითარებას დიდი მნიშვნელობა აქვს. ქანდაკების საკითხებიც ჩვენ ხშირად სწორად არ გვქონდა გაგებული, ვამტკიცებდით პორტრეტულ სკულპტურის უნიადაგობას, და მონუმენტალურ სკოლის მხარეზე ვდგებოდით. სინამდვილე კი თავისას აკეთებს, მონუმენტალური ქანდაკების გვერდით ვითარდება პორტრეტული ქანდაკებაც. ეს ასეც უნდა იყოს.

სოციალისტური მშენებლობის სპეციფიკა გადაკრით მოითხოვს, რომ ქანდაკება ორგანიულად შეუთვისდეს და დაუკავშირდეს ხუროთმოძღვრებას. ქანდაკებას ძალი შეუწევს დაეხმაროს ხუროთმოძღვრებას სოციალისტური ყოფის ფორმაციის საქმეში.

ხუროთმოძღვრება გაცილებით უკეთეს პირობებში იმყოფება. მისი ზრდისა და განვითარების ფართო შესაძლებლობას იძლევა გაჩქარებული ტემპებით წაყვანილი, სოციალისტური მშენებლობა. ხუროთმოძღვრებაში ორ მავნე გადახრას ჰქონდა ადგილი —ერთი მხრით ხუროთმოძღვრები შეეცადენ ქართული სტილის სახით აღედგინათ საშუალო საუკუნეების ეკლესიების და მონასტრების სტილი, ხოლო როდესაც პარტიამ საბჭოთა საზოგადოებრიობას ამ მავნე გადახრას დაჰკრა, ხუროთმოძღვრები მიაწყდენ მეორე უკიდურესობას, ადგილობრივი კლიმატიური და სხვა პირობების დავიწყებით შეუდგენ ამერიკული ტიპის კოლოფების მშენებლობას. აგებულ სახლებში ზამთარში მეტისმეტად ცივა და ზაფხულში მეტისმეტად ცხელა („ზარია ვოსტოკას" მესობა). როგორც ხელოვნების სხვა დარგები ისე არქიტექტურამაც უნდა განვითარდეს, როგორც ნაციონალური სტილი, ადგილობრივ პირობების ყველა თავისებურებათა ანგარიშის გაწევით და სოციალისტ. ყოფაცხოვრების მოთხოვნილებათა მიხედვით. აუცილებელია რომ ამ უდიდეს თეორიტიულ მნიშვნელობის საკითხებზე იმუშაონ ჩვენმა თეორეტიულმა სამეცნიერო კელეგიამა ინსტიტუტებმა, საქართა სახვითი ხელოვნების ყველა მუშაკებიც დაირაზმონ საბჭოთა ხელოვნების წინაშე მეორე ხუთწლედის მიერ დაყენებულ ამოცანათა გადასაჭრელად.

ეროვნული გალერეია

გაზეთების ორგანოები ჯერეოვანი ყურადღებით ვერ ეკიდებიან ხახვით ხელოვნებას. ნუ თუ დანაშაულათ არ ჩაგვეთვლება, რომ ქართველ მხატვრებს დღემდე არ გააჩნიათ არც ერთი საგამოფენო დარბაზი. ნაციონალური გალერეია ეიმდენად გადატვირთულია თავის მასალებით, რომ თითქმის მოკლებულია საშუალებას გამოჭფინოს საბჭოთა მხატვრობის პროდუქცია. ჩვენ ერთად-ერთი გალერეია გვაქვს ჯერ-ჯერობით და მიტომ დაუშვებელია მისი გადაკეცვა მხოლოდ და მხოლოდ ძველ ისტორიულ მხატვრობის გალერეიათ. ჩვენი გალერეიის კედლებზე ადგილს უნდა ნახულობდეს საბჭოთა მხატვრებისაგან ასახული სოციალისტური მშენებლობის სინამდვილე. ბიუჯეტის შეკვეცისა და უსახსრობის მომიზეზება საქმეს არ შველის, საჭიროა გალერეის ხელმძღვანელობამ გამოიჩინოს მეტი ინიციატივა და მოქნილობა—გალერეიას ეს დაუშვებელი ნაკლი ააშოროს. საბჭოთა საზოგადოებამ ყოველი ღონე უნდა იღონოს, რომ გალერეიას ხელმძღვანელობამ თანაშედრეგე მხატვრობას ადგილი უპოვოს გალერეიაში. რასაკვირველია ეს სრულებით იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენ გავაგრძელოთ სარმას უხეში, ხშირად უპასუხისმგებლო გამოსვლები გალერეიას ხელმძღვანელ ამხანაგების წინააღმდეგ, არა ჩვენ ურთიერთთან ხელი-ხელჩაკიდებული შეეცდებით ყველა ამ ნაკლოვანებათა გამოსწორებას. ცხადია, ისეთი ენერგიული და გულმოდგინე მუშაკი როგორც **დ. შავარდნაძეა** ამ საქმეში ჩვენთან იქნება.

დიდი სოციალისტური ხელოვნებისათვის

დღევანდელი ჩვენი ყრილობა საორგანიზაციო ყრილობაა. მხატვართა ეს გამაერთიანებელი ორგანიზაცია უნდა იძლეოდეს იმის გარანტიას, რომ ის ნდობა, რომელიც პარტიამ 23 აპრილის დადგენილებით გამოუცხადა ჩვენს მხატვრულ ინტელიგენციას ცანაღდებული იქნება დიდი შემოქმედებითი გაქანებით, სოციალისტ. მშენებლობის დიდი პათოსით ადასავსე ტილოებით, დიდი სოციალისტური ხელოვნების შექმნით.

ჩვენ ამას შეგვძლებთ თუ კი საბოლოოდ მოვსპობთ ამბ. **დოვჟენკომ, კ. შინგელაიამ და არნშტამმმ**, რომლებიც შეეხნენ მთელ რიგ საინტერესო მომენტებს, არა მარტო ხმოვანი კინოს ხაზით, არამედ საერთოდ საბჭოთა რეჟისორების მუშაობას. მაღალ ხარისხოვან სურათებზე. კამათში მონაწილეობა მიიღეს აგრეთვე საქ. სახკინმრეწვის შემოქმედებით მუშაკებმა ლ. ესაკიამ, მ. ჭიაურელმა და სხვებმა. განსაკუთრებული გაცხოველებული აზრთა გაცვლა-გამოცვლა გაიმართა საკითხზე, თუ რა ჯზით შეიძლება გახდეს საბჭოთა კავშირის ფართო ეიოომილი **მასებისათვის** მისაწვდომი ამა თუ იმ რესპუბლიკის ენაზე გაკეთებული ხმოვანი ფილმი. ზოგიერთები გამოთქვამდენ აზრს, რომ საჭიროა ხდ[illegible] სურათის ხმოვანი ნაწილის განმ[illegible]ლ., გადაღება ორ და მეტ ტნვბზე. ზოგერთები კი მოითხოვდენ, რომ ხმოვანი ტეტრები—წარწერები გადაითარგმნოს სათანადო ენებზე; გამოითქვა ასეთი წინადადებაც—გადაღებული იქნას ხმოვანი ფილმები მხოლოდ რუსულ ენაზე. ამ წინადადების წინააღმდეგ ყველამ ერთხმად გალაშქრა. მაგრამ ყველა ორატორები ბოლოს და ბოლოს ერთ დასკვნას დაადგენ. ხმოვანი ფილმის მაღალი ხარისხისათვის ძირითადი პირობაა რომ ფილმმა „ნაკლები ილაპარაკოს, მაგრამ **ბევრი სთქვას**" (ამხ. დოკეენკო).

ამხ. ალამალიანმა შეაჯამა რა დისპუტის შედეგები, ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საჭიროა ე. ა. სამიდე რესპუბლიკაში შეიქმნას **საესებით** სრულყოფილი ტეხნიკური ბაზა ხმოვანი ფილმების წარმოებისათვის. საჭიროა აგრეთვე მთელი რიგი ექსპერიმენტალური მუშაობის ჩატარება, რომ ცდებით შემოწმებული იქნას, თუ რა მეთოდებით შეიძლება გაკეთდეს ეროვნული ხმოვანი კინო ფილმები, რომელიც მისაწვდომი და გასაგები იქნებიან საბჭოთა კავშირის ყველა მშრომელებისათვის.

ამხ. ალამალიანმა მოიწოდა კინომატოგრაფის შემოქმედებითი მუშაკებს კოლექტიური მუშაობისაკენ და გაბოსთქვა სურვილი, რომ ასეთი შემოქმედებითი კრებები იმართებოდეს სისტემატიურად არა მარტო [illegible]ს, არამედ ხელოვნების სხვა დარგების [illegible]ზე.

ოსტატის მეორე დაბადება

(იაკობ ნიკოლაძის 35 წლ. გზა)

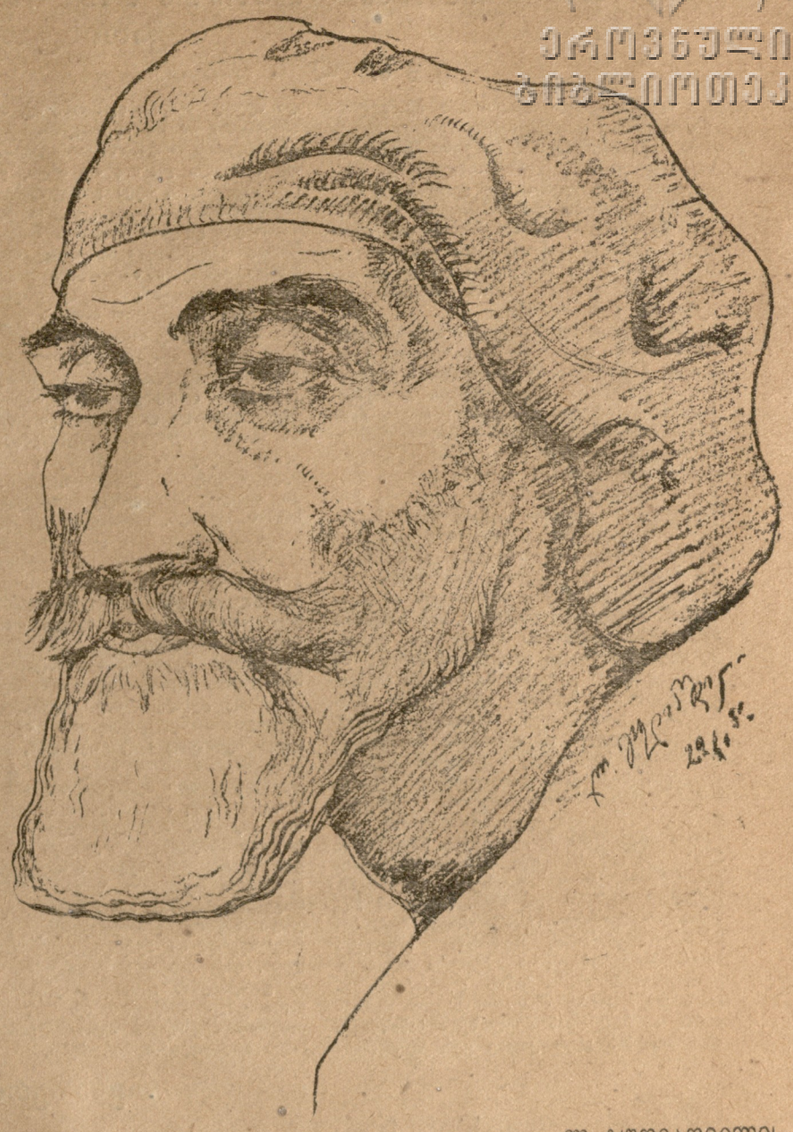

ნახატი — ლ. გუდიაშვილის

„დიდი აზრის ჩადება რომელიმე შენს ნაწარმოებში არის დიდი განცდა, რომელიც შენ გამოიარეო"—ამბობს იაკობ ნიკოლაძე თავის წიგნში როდენზე, რომელიც იმის გარდა რომ იგი პირველი და თითქმის ერთადერთი წიგნია საქართველოში ხილოვანის მიერ თავისი ხელოვნების საკითხებზე დაწერილი, წარმოადგენს ამასთან ერთად ეზოდით მასალას და წყაროს მწერლისათვის (თუნდაც „რომანისტისათვის"), რომელიც მოისურვებს რევოლიუციის ეპოქაში უკვე დამთავრებულ ოსტატად შემოსულ ჩვენი მოქანდაკის შემოქმედებითი პორტრეტის მოცემას.

და თითქოს ამ აზრის ნათელსაყოფად ოსტატი გადმოგვცემს თავის ორ დიდ განცდას, რომლისაგანაც მოდის მისი გზა ხელოვნებაში: ერთია ის მომენტი, როდესაც იგი პირველად დარჩენილა თავის მასწავლებელ ოგიუსტ როდენის ატელიეში და ხარბად დასწაფებია მისი ნაწარმოებით დატკბობას და მისი პრინციპების შეთვისებას და მეორე, როდესაც რევოლიუციას გაიმარჯვეო.

მაგრამ ორივე შემთხვევაში საქმე გვაქვს არა მარტო „განცდასთან", არამედ ფანსაზღვრულ მხატვრულ იდეოლოგიების მიმდევობასა, ბრძოლასა და დაძლევასთან. როდენის გავლენის ქვეშ მოქცეული იყო არა მარტო ი. ნიკოლაძე, არამედ დასავლ. ევროპის და რუსეთის სახვითი შემოქმედება.

როდენის ხელოვნება გამოხატავდა იმ გადატრიალებას, რომელიც მან მოახდინა ე. წოდებულ „ოხუნ რეალიზმის" წინააღმდეგ, რაშიაც იგი სავსებით ეყრდნობოდა საბერძნეთის ბურჟუაზიული დეკადანსის ხელოვნებას, სადაც უკვე იმ დროინდელი ხელოვანები (ცოპესი, ლიზიპოსი და ა.შ.) ეძებდენ უმაღლესად დიფერენცირებულ საზოგადოებრივი ადამიანის რთული ფსიქოლოგიის გადმოცემის საშუალებას. ასეთია, მაგ., პოერატის პორტრეტი ლიზიპოსის, სადაც ფარყოფილია მშვიდი და „იდეალური" ფორმები და ადამიანის ფიზიკური სილამაზის, როგორც ასეთის, კულტი. აქ უკვე მოცემულია ნერვიულად აფორიაქებულ პლასტიურ ფორმის ის საწყისი, რომელიც ასეთის ოსტატობით გამოიყენა როდენმა საფრანგეთის ბურჟუაზიის დეკადანსის გამოსახატავად.

ჩვენის აზრით, როდენის სწორი გაგების გასაღები უნდა მოიპოვებოდეს მის ერთ ნაშუშვარზე გაკეთებულ ახსნა-განმარტებით წარწერაში. ეს არის ეტიუდი ფრანგ პოეტის ბოდლერის სახისა (იხ. „როდენის მუზეუმის **№ 247** ქანდაკება, 1929 წ. დრა-

ი. ნიკოლაძის ატელიეში

ფ. მაჭარაძე (მარმარილო)

ნგული გამოც.), რომელ[illegible] შესახებ ვკითხულობთ:

„როდენი თავდაგიწყებით გატაცებული იყო ბოდლერის პოეზიით, ესმოდა მისი „ბოროტების ყვავილების" უმძაფრესი და ულრმესი რეზონანსები. მრავალი მისი ნაწარმოების სიუჟეტი შთაგონებულია მისი პოეზიით, მისი ალტაკება მწერლით [illegible]დ ყიდოდა, რომ იგი ოცნებობდა მისთვის ძეგლის დადგმაზე და როდესაც შემთხვევით გაიცნო. ერთი ლიტერატორი, რომელმაც სახით ბოდლერი მოაგონა, როდენმა გამოკვეთა ეტიუდი ბიუსტის, რომელიც საბოლოოდ დაუთავრებელი დაგვრჩაო".

და მართლაც როდენის ნაწარმოებები ეს გამოქანდაკებული ბოდლერის „ბოროტების ყვავილებია". „მარადიული კერპის", „ოცნის" და სხვ. ქანდაკებათა სახით იგი სრულობრივ ინსტინქტს აყენებს ჯაბრობრიობის ყველა მისწრაფებათა მაღლა. ესაა ბოდლერის ოემიდოდის და სასოწარკვეთილების ნიშანი, იგი იმპერიალისტურ მესამე რესპუბლიკის დაკვეთას ასრულებს. გულმოდგინეთ, როდესაც აქანდაკებს მოოფლიო ომის განსახიერების კლემანსოს, კლემანტელის და ბურჟუაზიის სხვ. მესაჭეთა ბიუსტებს, „ომის" ქანდაკს (რომელსაც ვითოშდა „თავდაცვა" ეწოდება) და სხვ. როდენი თანამედროვეა პარიზის კომუნის, მაგრამ მას არ შოეპოვება არც ერთი ნაწარმოები, რომელიც მას მიძღვნილი ჰქონდეს არა თუ კომუნისათვის, არამედ კონვენტის ეპოქისათვისაც კი, და დღემდე ბურჟუაზიულ საფრანგეთს არც ერთი ძეგლი არ დაუდგამს თავისი ახალგაზრდობისათვის— რობესპიერისათვის.

რა თქმა უნდა შეუძლებელია დაეთანხმოთ ჩვენს ძვირფას ოსტატს ი. ნიკოლაძეს იქ, სადაც ის ამბობს რომ, როგორც „მეცნიერება იძენს აბსოლუტურ ჭეშმარიტებას, ისე ხელოვნება აბსოლუტურ სილამაზეს ეძებს და ამისათვის საჭიროა ხელოვანმა ნდობა გამოუცხადოს ბუნებას, ენდოს მას **და შეუუწყობრებლად გადმოიტანოს ის, რასაც ბუნება იძლევა**". ეს არის სტეტიკურ, ეუმეცნებელ და კანონზომიერების ნორმებთან კავშირგაწყვეტილ შემოქმედებითი მეთოდის კანონი-საცა. ნიკოლაძე ამბობს— როდენი მარმარილოში მღერისო, ესაა მოცარტის და მოცარტიანობის „დამოუკიდებელ" ხელოვნების აპოლოგეტიკა. მართალია, როდენი „მღერის", მაგრამ როდენი მღერის არა არარსებულ „აბსოლუტურ სილამაზეს", იგი თავის მრავალ სახით გაღუნულ და დეფორმირებულ ტანებს მიმიკით მღერის (დისჰარმონიულ, წინააღმდეგობით დალეჯილ ანტაგონისტურ საზოგადოებაა დეკადანსის სიმღერას, ამ სიმღერის უდიდესი ოსტატია როდენი.

ი. ნიკოლაძე, ისევდაც დატვირთული როდენის ფიმპაფრეტა, პესიმიზმით და აღსასრულის ფილოსოფიით, თავის ქვეყანაში დაბრუნებისას პოულობს ანალოგიურ სოციალპოლიტიკურ და იდეურ ატმოსფერას ეს, როგორც როდენი, ასრულებს „თავისი" თავადაზნაურობის და ბურჟოაზიის დაკვეთას. ყველა ამ ნიკოლოგიურ ინიციატივების, დ. **სარაჯიშვილების** და სხვ. ბიუსტები მეტად მეტად დამორეული არიან „აბსოლუტური სილამაზის" იმ იდეალებიდან, რომლის რწმენით მოდიოდა ის თავის ქვეყანაში და ესაა მიზე

ავტ. რესპუბლიკებისა და კავშირის ადგილობრივ განყოფილებების წარმომადგენელთა მოხსენებები

აჭარისტანი

ამხ. ლ. ო. რ ი ა

ლიტერატურულ მოძრაობას აჭარისტანში, როგორც მოგეხსენებათ მოკლე ისტორია აქვს. აჭარისტანის საბჭოთა მწერლობა საქართველოში ყველაზე ახალგაზრდა მწერლობაა. მთ უფრო იგი ყველაზე მეტ ხელმძღვანელობას და დახმარებას საჭიროებს. წინად ბათომში არსებობდა საქ. პროლეტ. მწერალთა ასოციაციის განყოფილება, მაგრამ ვერც ასოციაცია და ვერც ბათომის განყოფილება საკმაო თაოსნობას და აქტიობას ვერ იჩენდნენ.

საფუძვლიანად შეიცვალა მდგომარეობა 23 აპრილის დადგენილების შემდეგ. ზაფხულის განმავლობაში აჭარისტანში მუშაობას აწარმოებდა ადგილობრივი საორგანიზაციო კომიტეტი, რომელმაც თავის გადაწყვეტილებით მოიკრიბა როგორც პროლეტარულ მწერალთა ყოფილ ასოციაციის წევრები, ისე ამ ორგანიზაციის გარეშე მდგარი საბჭოთა მწერლები, რომელთა აქტიური მონაწილეობით ბათომის საწარმოების მუშამოსამსახურეთა შორის ფართოდ დამუშავდა 23 აპრილის დადგენილება და მომზადდა ნიადაგი აქ. საბჭოთა მწერლობის პირველი საგანგებო ყრილობისათვის. ამ ყრილობამ, რომელსაც დაესწრო საქ. საბჭოთა მწერლობის კავშირის დელეგაციაც, განსაკუთრებული როლი ითამაშა იმ მხრივ, ამ თვალსაზრისით სწორ კალაპოტში ჩააყენა საბჭოთა მწერლების მუშაობა აჭარისტანში. აჭარისტანის განყოფილება ფართოო იყენებს მუშაობის ყველა იმ ფორმებს, რომელსაც მიმართავენ საქ. საბჭ. სტრალთა ასოციაციის განყოფილება, ოსეთი, ბაკურიანი და ძირითადი სექციები, განყოფილება აწყობს საწარმოებში სალიტერატურო წრეებს, რომელთა რიცხვი უკვე 4-ს ორის, მართავს მწერალთა მიღებებს მშენებლებზე და საწარმოებში. აწყობს მწერალთა გამოსვლებს, ლიტერატურულ საღამოებს, მუშათა კოლბებში და სხვა. მთელ ამ მუშაობას განყოფილება აწარმოებს საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის უშუალო ხელმძღვანელობით და აქტიური დახმარებით. მაგრამ აჭარისტანის ლიტორგანიზაციას ჯერ კიდევ მრავალი ნაკლი ახასიათებს. ამ ნაკლიდან ყველაზე აღსანიშნავია ის, რომ მან ჯერ კიდევ ვერ შეუფარდა ხელმძღვანელობას უწევენ მომძლ საბჭოთა რესპუბლიკებიდან აფხაზეთში დასასვენებლად ჩამოსული საბჭოთა მწერლები. შემოქმედებითი მუშაობის აქტივიზაციამ ხარ მომვა სალიტერატურო გაზეთის გამოცემის საჭიროება. აფხაზეთში 4 ენაზე უკვე სისტემატიურად გამოდის ერთი სალიტერატურო გაზეთი, რომელიც არა მარტო აქვეყნებს ადგილობრივ მწერალთა ლიტერატურულ პროდუქციას, არამედ ეწევა ფართო მასიურ-ოპერატურულ მუშაობას, გაზეთი წარმოადგენს ჩვენი სალიტ. წრეების ხელმძღვანელ შტაბს. ალბად ამ გაზეთს ჯერ კიდევ ბევრი ნაკლი აქვს. მაგრამ ადგილობრივი მუშაკები ამას ვერ ვამჩნევთ. ჩვენი სურვილია, რომ ჩვენი პერიოდული ორგანო განიხილოს და შეაფასოს მოსკოვისა და თბილისის სალიტერატურო გაზეთებმა, რომელებმაც გულახდილად უნდა მიგვითითონ შეცდომებზე და ამით გამოგვასწორებინონ ჩვენი გაზეთის ნაკლი. განსაკუთრებით ეს ეკასება ქართულ „სალიტერატურო გაზეთს“, რომელმაც მხედველობაში უნდა მიიღოს ის, რომ ჩვენი სალიტერატურო ორგანოს საშუალებით პირველად გამოდიან სამწერლო ასპარეზზე სრულიად ახალგაზრდა ძალები, რომლებიც ყველაზე მეტად საჭიროებენ ამხანაგურ კრიტიკას და ლიტერატურულ რჩევა-დარიგებას, არა მარტო ქართულმა „სალიტერატურო გაზეთმა“, არამედ საერთოდ საქ. საბჭოთა მწ. კავშირმაც კიდევ უფრო უნდა გააძლიეროს თავისი მზრუნველობა აფხაზეთის სალიტერატურო ორგანიზაციის მიმართ. მან უფრო მეტი ყურადღება უნდ და მიაქციოს ნაციონალისტობათა ლიტერატურულ მოძრაობას და სრულიად საკავშირო მწერალთა ორგანიზაციების წინაშე პასუხისმგებელი გახადოს თავისი არა მარტო ქართველ, არამედ ნაციონალურ ეროვნებათა მწერლებს შორისაც წარმოებული მუშაობისათვის, თქვენის მხრიდან მხარდაჭერა გაძლიერებით ამხანაგურ თანამშრომლობით და ძმური დახმარებთ აფხაზეთის მწერლობა შესძლებს შექმნას ჩვენი დიდი ეპოქის შესაფერისი საბჭოთა სოციალისტური ლიტერატურა.

ქუთაისი

ამხ. დ. ჩ ი ა ნ ე ლ ი

ამხანაგებო, ქუთაისს, რომელსაც მოეპოვება ლიტერატურული ცხოვრების ძლიერი ტრადიციები, ყავს ლიტერატურის მუშაკთა საკმაო კადრი, ის ნაკლი, რომელიც საერთოდ ახასიათებდა საბჭოთა ლიტერატურულ მოძრაობას საქართველოში, ასახავთებდა ქუთაისის განყოფილებასაც. ქუთაისიდაც ლიტერატურულ ცხოვრებას და გაშლილ მხატვრულ შემოქმედებას აფეთხებდა ჯგუფობრიობა და უპრინციპო ლიტერატურული ბრძოლა. ამიტომ ქუთაისის განყოფილებამ თავის მუშაობის პირველ დღიდანვე ამოცანად დაისახა ჯგუფობრობის მოსპობა და შემოქმედებითი მუშაობის გარდაქმნა 23 აპრილის დადგენილების საფუძველზე. ის, რაც განყოფილებამ ამ უკანასკნელ 4 თვის განმავლობაში გააკეთა, წინად არ გაკეთებულა ოთხი წლის განმავლობაში. პირველყოვლისა განყოფილება შეუდგა მშრომელ მასების მხატვრული მოამსახურობის ორგანიზაციას. ამ ხნის განმავლობაში ქუთაისის ორგანიზაციამ მოაწყო თავისი წევრების 16 გამოსვლა ფაბრიკა-ქარხნებში, წოთელ არმიის ნაწილებში და სხვა. დამწყებ მწერალთა დასახმარებლად ორგანიზაციასთან ჩამოყალიბდა ლიტერატურული კაბინეტი, ხოლო საწარმოებში მოეწყო ლიტ. წრეები, ლიტ. წრეები მოეწყო აგრეთვე წოთელი არმიის ნაწილებში. საწრეო მუშაობას განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს პარტიის ქუთაისის საარაონო კომიტეტი, რომელიც ქუთაისის ორგანიზაციას აძლევს პრაქტიკულ მითითებებს და დავალებებს მასიურ მხატვრული მუშაობის განსახორციელებლად. გაძლიერდა არა მარტო ორგანიზაციული მუშაობა, არამედ შემოქმედებითი საქმიანობა. მწერლობას დაუბრუნდნენ ისეთი ძალები, რომლებმაც წინად ძველი ხელმძღვანელობის მეთხებით ლიტერატურულ მუშაობაზე ხელი აიღეს. საბჭოთა მწერლების პროდუქციამ შესამჩნევად მოიმატა და ხარისხობრივად გაუმჯობესდა. მაგრამ შეიძლება ითქვეს, ამ ოთხ საბჭოთა მწერლების შემოქმედებითი მუშაობა შეფერხდეს, თუ არ მოწესრიგდა მხატვრულ ნაწარმოებთა დაბეჭდვის და გამოქვეყნების საკითხი. ამ მხრივ მდგომარეობა სრულიად დამაკმაყოფილებელი ვერ არის. ადგილობრივი ყოველდღიური პოლიტიკური პრესა და სალიტერატურო გაზეთი „საბჭოთა მწერალი“ ვერ დაიტევს იმ მასალას, რომელსაც დღეს იძლევა ქუთაისის საბჭოთა მწერლობა. მეორე მხრით მწერლობაში მოდიან ახალი კადრები მუშათა და კოლმეურნეთა წრიდან. მათ უნდა მიეცეთ გასაქანი. მათი ლიტერატურული აღზრდისათვის აუცილებელია, რომ ისინიც იბეჭდებოდნენ. ამიტომ ქუთაისს უნდა მიეცეს საშუალება პერიოდულად გამოსცეს ან ალმანახი ან ყოველთვიური ჟურნალი. წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ ვერ შეესძლებთ მწერალთა ახალი კადრების აღზრდას და ამავამად მომუშავე მწერლების შემოქმედებით აქტივიზაციას. საბჭ. მწერლების კავშირი, რომელმაც უკანასკნელ ხანებში ბრიგადების მიგლინებით და ურთიერთობის სხვა ცოცხალი ფორმებით გააძლიერა თავისი ხელმძღვანელობა ქუთაისის ორგანიზაციაზე, უნდა დაგეგეგმაროს აგრეთვე ქუთაისის საბჭოთა მწერლობის ნაწარმოებთა გამოქვეყნების ორგანიზაციაში.

(კავშირის სექციების მოხსენებანი და კამათის გაგრძელება მოთავსებული იქნება შემდეგ ნომერში)

აფხაზეთი

ამხ. გ რ ი გ ო ლ ი ა

აფხაზეთის ლიტერატურულ ორგანიზაციას მხოლოდ ერთი წლის ისტორია აქვს. ძალუხედავად ამისა, დღეს მას შეუძლია საქ. საბჭოთა პლენუმს წარუდგეს მთელი რიგი მიღწევებით. ერთი წლის წინად აფხაზეთში პირველად ჩამოყალიბდა პროლეტარულ მწერალთა ასოციაცია, რომელსაც იმ თაკითვე თან დაჰყვა პროლეტარულ სამწერლო ორგანიზაციებისათვის დამახასიათებელი ყველა ღირსება და ნაკლი. თავის არსებობის პირველ წლიდანვე ასოციაცია შეუდგა ლიტწრეების მოწყობასა ფაბრიკა ქარხნებში, მშენებლობებზე და სკოლებში, მაგრამ სათანადო ხელმძღვანელობას მოკლებული აფხაზეთის ლიტორგანიზაცია ვერ გაწევდა ამ დიდ მასიურ მუშაობას. ხელმძღვანელობის უქონლობით აიხსნება აგრეთვე ის, რომ მან კიდევ უფრო გააღრმავა ის შეცდომები, რომლებსაც ჩადიოდენ საერთოდ ყველა პროლეტარული ლიტ. ორგანიზაციები. ჩვენშიაც ფეხი მოიკიდა ჯგუფობრიობამ, კარჩაკეტილობამ, აფხაზეთის ლიტ. ორგანიზაციამ თავის უმართებულო და ხშირად უსაფუძვლო კრიტიკით მწერლობაზე ხელი აიღებია აფხაზეთის უძველეს მწერალს, შრომის გმირს ამხ. გულიას და ამხ. ჩანბას.

საბედნიეროდ ჩვენი ორგანიზაციის ასეთი უხეშ სალიტერატურო პოლიტიკას მალე ბოლო მოეღო 23 აპრილის დადგენილებამ, რომელმაც ერთბაშად სწორ გზაზე შემოაგო ორგანიზაციალიტერატურო პოლიტიკა აფხაზეთის რესპუბლიკაში.

„მეტი შემოქმედებითი მუშაობა, უფრო მეტი შემოქმედებითი პროდუქცია“—ეი ამ ლოზუნგის განხორციელება დაისახა მიზნად აფხაზეთის საბ. მწ. ორგანიზაციამ. აფხაზეთის ლიტერატურულ ცხოვრების ერთი გადახედვაც ცხადყოფს, რომ უკანასკნელ ხანებში ეს ლოზუნგი წარმატებით სრულდება. ჩვენი ორგანიზაციის ყველა სექციები საკაოდ ნაყოფიერ მუშაობას აწარმოებენ. გასული წლის შემდეგ გაიოლმოდა 13 სახელწოდების მხატვრული წიგნი, ამაზე მეტია დამზადებული დასაბეჭდად და კიდევ უფრო მეტი მზადდება გამოსაცემად. შემოქმედებისაკენ პიროიერნენ, არა მარტო ყოფილ ასოციაციის მიერ დაგნილმა მწერლებმა, არამედ მუშებისა და კოლმეურნეების წრიდან გამოსულმა ახალგაზრდა ძალებმა. არ არის აფხაზეთში სამეურნეო და კულტურული მუშაობის არც ერთი დარგი, რომელსაც სათანადო შესწავლის შემდეგ თავის ხაწარმოების თემად არ ეღებლობდეს აფხაზეთში ძმურშავე აფხაზი, ქართველი, სომეხი, რუსი და ბერძენი მწერალი. იწერება მოთხრობები და ნარკვევები ტყეგარჩენმშენხე, რკინის გზის საალმენებლო სამუშაოებზე, სუბტროპიკულ კულტურებზე, აფხაზეთის ოვეოლუციონერო მოძრაობაზე, აფხაზეთის ისტორიულ წარსულზე. ამავე თემებზე იწერება და ეიდგმება ორიგინალური პიესები, ინიშნეულ აფხაზურ და დანარჩენ ეროვნების მწერალთა ლექსების კრებულები, პოემები, ითარგმნება ევროპისა და რუსეთის რევოლუციონერი მწერლები და კლასიკოსები. იქმნება კინო სურათები აფხაზეთის ცხოვრებიდან. ერიი სიტყვით აფხაზეთის კულტურულ ლიტერატურული ცხოვრება დღითი დღე წინ მიიწევს. აფხაზეთის საბჭოთა მწერლების შემოქმედებითი მუშაობის გაცხოველებას ძალიან ეშველოს ხელი ის გარემოება, რომ მათ ეხმარებიან და ზრუნავენ ეროვნული ლიტერატურა. ეს ეხება ეროვნულ ლიტ. ორგანოებს, ეროვნ. ლიტ. ორგანოებს, ეროვნ. ლიტ. ორგანოებს, ეროვნ.